સુખને ઈચ્છનાર દરેક મનુષ્યને
સુખના સાચા અને સરળ ઉપાયોનું
જ્ઞાન કરનાર અભ્યાસ કરવા યોગ્ય
ઉપયોગી લઘુ પુસ્તક.

સુખનો મહામંત્ર

અથવા

નિરાશામાં શુભાશા.

પ્રસિદ્ધ કર્ત્તા

પ્રભુશંકર નરભેરામ વ્યાસ.
તંત્રી ચંદ્રપ્રકાશ, ખપાટીઆ ચકલા
સુરત.

મૂલ્ય બે આના.

પોતાનું ભવિષ્ય જાણવાની મનુષ્યને શાથી જરૂર છે?

પોતાના જીવનમાં શું શું પ્રસંગો બનનાર છે તે સંબંધી આપણને જરા પણ ખબર હોય તો તેમાં આપણે શી સાવધાનતા રાખવાની આવશ્યક્તા છે તે જાણવા અર્થે પ્રત્યેક મનુષ્યને પોતાનું ભવિષ્ય જાણવાની જરૂર છે. અમારે ત્યાં જ્યોતિષ તત્વસાર અને ભવિષ્ય ફળદર્પણ કહેવાની સાથે જન્મોત્રી, જન્માક્ષર વીગેરે બનાવી આપવામાં આવે છે, તથા દરેક પ્રશ્નના ખુલાસા સાથે જીંદગીનો વર્તારો પણ કહેવામાં આવે છે. આજના સમયમાં કેટલાક નામધારી માણસોએ જ્યોતિષનું બિલકુલ જ્ઞાન ન હોવા છતાં જોશી થઈ બેસી આ આપણી પ્રાચીન વિદ્યાને કલંક લગાડવારૂપ કામ કરવા માંડયું છે. પણ **ચમત્કાર વિના નમસ્કાર નહિ** એ ન્યાયે અમારે ત્યાં આવનાર દરેક માણસને જ્યોતિષ-વિદ્યાની સત્યતાની ખાત્રી થયા સિવાય રહેશે નહિ.

મનનું ધારેલું પ્રશ્ન રૂબરૂ વગર પ્રીથી કહેવામાં આવે છે. તથા સ્ત્રીઓને ગર્ભધારણ થવાની દવા મફત મળે છે. વિશેષ માટે રૂબરૂ મળો યા લખો. અમારી એક વખતની મુલાકાતથી આપ અવશ્ય સંતોષ પામશોજ. મેળઃપ ટાઈમ સવારના ૯ થી ૧૨. સાંજે ૪ થી ૬.

જ્યોતિષિ–રેવાશંકર ભવાનીશંકર

મહિધરપુરા છાપરીઆશેરી–સુરત.

શ્રી ચંદ્રપ્રકાશ ઓફીસ ગ્રંથમાળા ગ્રન્થાંક-૧૫

॥ ૐ શ્રીઁ ॥

સુખનો મહામંત્ર.

અથવા

નિરાશામાં શુભાશા.

(શ્રીયુત મહાત્મન ઈશ્વરભાઈ જીવાભાઇ પ્રણિત)

પ્રસિદ્ધ કર્ત્તા.

પ્રભુશંકર નરભેરામ વ્યાસ.

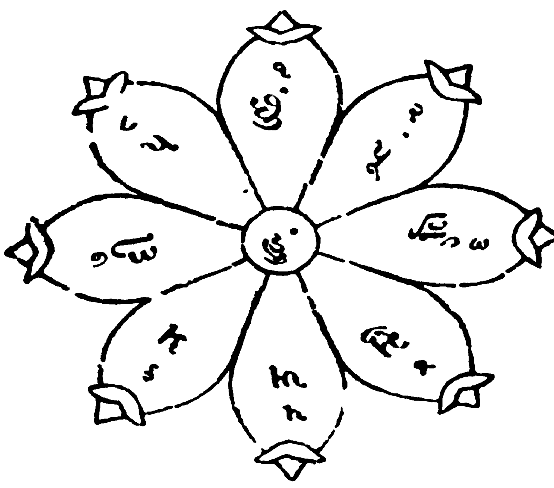
તંત્રી ચંદ્રપ્રકાશ, ખપાટીઆ ચકલા-સુરત.

. મુ. અ. ના શ્રી સુરત જૈન એન્જીન પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં પ્રભુશંકર નરભેરામ વ્યાસે મુદ્રિત કર્યું ખપાટીઆ ચકલા-સુરત.

મૂલ્ય બે આના.

સુખનું ભાન કરવા ઇચ્છનારે કરવા યોગ્ય
નિત્યની ભાવના.

હું છું. પૂર્ણ સુખ પ્રદીપ

आ

सुख

अन्तर

सुखनो महामंत्र अथवा निराशामां शुभाशा—એ પ્રકારનું આ લઘુ પુસ્તકનું સંબોધન અંતરમાં કંઇક વિલક્ષણ જાતિનો **ધ્વનિ** ઉપજાવે છે ! આ પુસ્તકમાં જે સામાન્ય છતાં અત્યંત ઉગ્ર ધ્વનિમય, સરળ છતાં અતીવ સૂક્ષ્મ આચારપ્રદ અને લઘુ છતાં મહાન્ સત્યાર્થ સૂચક સૂત્રોનું ગ્રથન કરવામાં આવ્યું છે તે એક અંતર્બળથી પ્રેરિત પ્રસન્ન લહરિથી સદોદિતપૂર્ણ રહેતા મહાત્માના પ્રસંગાનુસાર લખાયેલા પત્રોમાંથી સુપુષ્પોની પેઠે ચુંટી કાઢી બનાવેલું છે.

નિર્જીવ વસ્તુ અને જીવનમય વસ્તુમાં જેમ ફેર છે તેમ નિર્જીવ શબ્દો અને જીવનમય શબ્દોમાં પણ છે. અંતઃકરણના બળના વિદ્યુત્ વેગથી ઝળકતા જે શબ્દો હોય છે તે એકજ ક્ષણમાં વિદ્યુતનો ચમકારો જેમ અદ્વિતીય પ્રકાશ ભૂમિ ઉપર પાડે છે તેમ હૃદયભૂમિ ઉપર સચોટ અસર ઉપજાવે છે, આ સૂત્રોની ભાષા, તેમાંનો જુસ્સો તથા તેથી વાચકના હૃદય ઉપર થતી સહસા બળપ્રદ અસરનું જો સૂક્ષ્મદૃષ્ટિથી અવલોકન કરવામાં આવશે તો અવશ્ય વાંચકની સંપૂર્ણાંશે ખાત્રી થશે કે જેને “ **જીવતા શબ્દો** ” કહેવામાં આવે છે તે વડેજ આ લઘુ ગ્રંથ ઓતપ્રોત થયેલો છે.

પ્રત્યેક પ્રાણી સુખને ઇચ્છે છે અને તે માટે આખું જગત્ અનંત કાળથી સુખની શોધની એકજ દિશામાં પ્રયત્નવાળું છે, સુખનું સત્ય સ્થાન કયું છે તેનો વિચાર પ્રથમ આવશ્યક ઠરે છે. એક સુવર્ણમુદ્રા એક દીન મનુષ્યને મળે છે તેથી તેને સુખનું

ભાન થાય છે. તેજ મુદ્રા એક મહાન્ ધનવાનને મળે છે અને તેને તેથી એટલું મોટું સુખનું ભાન થતું નથી; એની એજ મુદ્રા એક ધનાઢ્ય છતાં અસંત કૃપણ મનુષ્યને મળે છે. અને તેથી તેને મહાન્ સુખનું ભાન થાય છે. વળી તેની તેજ મુદ્રા અથવા તેવી મુદ્રાઓનો સમૂહ હિમાલય કે આબુની ગુહાઓમાં નિવસતા એક સિદ્ધને મળે છે અને તેથી તેને લેશ પણ હર્ષ શોક કે સુખનો વિચાર સ્ફુરતો નથી. આ દૃષ્ટાંતથી સિદ્ધ થાય છે કે એકજ પદાર્થ એકને સુખનું ભાન કરાવે છે. જ્યારે બીજાને તેથી અલ્પસુખનું કારણ આપે છે અને ત્રીજાને સુખનો સ્પર્શ પણ કરાવતો નથી. આ ઉપરાંત તેની તેજ સુવર્ણ મુદ્રા કોઇ પરોપકારી અને પરગજુ મનુષ્યને જડે છે, ત્યારે તેને દુઃખ થાય છે કે જે મનુષ્યની તે ખોવાઈ હશે તેને દુઃખ થતું હશે તેને તે આપી સુખ શી રીતે પ્રકટાવવું, એકજ વસ્તુ સુખ તેમજ દુઃખનું કારણ આ રીતે થાય છે. તેથી આપણે સમજી શકીએ છીએ કે સુખ અથવા દુઃખ પદાર્થમાં નથી પણ મનુષ્યના **મનના મંતવ્ય**માં છે. મનુષ્યના મંતવ્ય તેના વિચારોને વશ હોય છે અને વિચારો ઉપર સર્વોપરી સત્તા ચલાવનાર આત્માનું બળ અર્થાત્ "**આત્મબલ**" હોય છે તેથી સુખનો મહામંત્ર એ આત્મબલની પ્રાપ્તિ ઠરે છે.

આ લઘુ પુસ્તકમાં પ્રત્યેક શબ્દમાંથી આત્મબળનો પ્રવાહ વહેતો અનુભવાશે અને મુખ્ય લક્ષમાં રાખવા યોગ્ય સૂચના તો એ છે કે આ સૂત્રો **જે આત્મામાંથી જે સમયે** આવિર્ભાવને પામ્યાં છે તે સમયે તેમાં પૂર્ણ બલપ્રદ **સંયમની** સ્થિતિ અવિચ્છિન્નપણે જામેલી હોવાથી તે પુનિત, વિશ્વકલ્યાણમાં સર્વદા ઉત્સુક અને નિરંતર આત્મબળનાજ નિર્ભય વાતાવરણમાં ગમે તેવા ભયના પ્રસંગોમાં પણ વહન કરનાર આત્માનું ઓજસ્ તત્કાળ વાંચકના મનને બાજુએ મુકી

આત્મા ઉપરજ સાક્ષાત પ્રભાવને પાડે છે. લઘુ છતાં આ મહાન્ પુસ્તકનું સરળ છતાં ગંભીર રહસ્ય આટલુંજ છે અને આશા છે કે આ ઉલ્લેખનો અત્યંત સૂક્ષ્મ અનુભવ કર્યા પછીજ આ સ્થાને પ્રસ્તાવનામાં એક અનુભવ રહસ્ય નિપુણ અભ્યાસક તરફથી કરવામાં આવ્યો છે તેથી વાંચક વર્ગને સદશ અનુભવનું તાદાત્મ્ય થયા વિના રહેશે નહિજ.

આ પુસ્તકને કેવી રીતે વાંચવું એ સંબંધમાં કેટલીક સૂચનાની જરૂર હોવાથી આશા છે કે તે પ્રતિ યોગ્ય લક્ષ આપવામાં આવશે.

ફોટોગ્રાફર સઘળાં સાહિત્યથી તૈયાર હોય છે છતાં જે વ્યક્તિની છબી પાડવાની હોય છે તેને સ્થિર ગોઠવવાની પ્રથમ આવશ્યકતા ગણે છે તોજ બરાબર છબી પડી શકે છે; ટેલીફોન સાંભળનાર બહારના ધ્વનિને અટકાવવા તથા સામેથી આવતા ધ્વનિને શ્રવણ કરવા કાન ઉપર તેની ભુંગળી રાખે છે તોજ સ્વર સાંભળી શકે છે; તે પ્રમાણે આ પુસ્તકનું અધ્યયન કરનાર, લેખક—આત્માના ધ્વનિ પ્રતિ સ્થિર થાય તોજ તેનું ખરૂં રહસ્ય અનુભવી શકે તેમ છે. અંતરમાં ઉઠતા સર્વ વિચારોને શમાવી જાણે કે તમારા આત્મમાંથીજ આ ગ્રંથનાં સૂત્રોનો ધ્વનિ ઉઠે છે અને તે વિના તમને અન્ય વસ્તુનું સ્મરણ કે ચિંતન તે ક્ષણે થતું નથી એવા ભાવપૂર્વક આ લઘુ સૂત્રોનું વાંચન કરતાં મૂળ લેખકના આત્માની પ્રભા તત્કાલ તમારા આત્મામાંથી જાગ્રત્ થઇ તમને આત્મબલની લહરીઓથી તંલ્લીન કરી દેશે અને તમને સ્વપ્નમાં પણ જે સુખનું ભાન નહિ થયું હોય તેવું સુખ પ્રકટાવશે.

હાલ આ મહામંત્રની પ્રથમ માળા વાંચક વર્ગને અર્પણ કરવામાં આવે છે અને ભવિષ્યમાં બીજાં જે પત્રો તથા લેખો પ્રકાશકને મળશે તેમાંથી યોગ્ય સમયે બીજી તેવી માળા ગુંથીને વાંચક વર્ગને સમર્પાશે એ ઇચ્છા પૂર્વક વિરમવામાં આવે છે.

સુરત તા. ૧–૬–૧૯૧૬
ગુરૂવાર
સા. ૧૯૭૨ જેઠ સુદ ૧

(संशोधक शैलेन्द्र)

ગુરુ ઈશ્વરના અનુગ્રહ બળથી જેઓ પોતાની વૃત્તિને વિષયના ભાવ અને અભાવના પ્રકાશક સ્વયંજ્યોતિ આત્મતત્વ પ્રતિ વાળવાને સમર્થ છે તેઓ આ સંસારના શોકમોહથી સદા નિર્લિપ્તજ રહે છે.

ગગનમંડલમાં દૃષ્ટિ મધ્યરાત્રિએ નાંખીએ તો આપણને જાણે એકજ પટ ઉપર અને એકજ લેવલ ઉપર તારાઓ જડ્યા હોય એવી પ્રતીતિ થાય છે; પણ વસ્તુતઃ તે પાસે પાસે ગોઠવાયેલા તારા વચ્ચે અગાધ અંતર હોય છે; તેવીજ રીતે ચિદ્‌ગગનમાં વિહાર કરતા આ અનંત પ્રાણીઓ આપણને તે તે યોનિના એક ઝુમખા જેવા નક્ષત્ર મંડલ જેવા જણાય છે. પણ તેમનાં અધ્યાત્મ કેન્દ્ર વચ્ચે કલ્પનામાં ન ઉતરે એવું અંતર રહેલું હોય છે. જેમ બાહ્ય ગગન-મંડલના નક્ષત્રસમૂહનું અંતર્ગત અંતર કોઈ ખગોળવેત્તાજ જાણે છે: તેમ ચિદ્‌ગગનમાં ઘૂમતા જીવોના તારક મંડલનું અંતર્ગત સ્વરૂપ બ્રાહ્મી વૃત્તિવાળા મહાપુરુષોજ જાણે છે. તો પણ તેમની પરમ ઉદાર ચિદ્રસપૂર્ણ વૃત્તિમાં જેમ સૂર્ય પ્રકાશમાં તારકો શમી જાય છે તેમ સઘળા જીવરૂપ તારકો શમી જાય છે, અને સઘળું દેખતા છતાં જાણે નથી દેખતા એવી સ્થિતિને ધારણ કરી રહે છે. જેમ સૂર્ય ભેદ પ્રકાશમાં છતાં ભેદને પ્રકાશમાં દબાવે છે. તેમ બ્રહ્મવિદ્ ભેદના પ્રેક્ષક છતાં તે તે ભેદોને ચિદાત્મ જ્યોતિમાં શમાવે છે. આવી દૃષ્ટિ જાગ્રત થવી દુર્લભ છે, જાગ્રત થયા પછી તેની સતત ધારા ચાલવી દુર્લભ છે. અને સતત ધારા ચાલ્યા છતાં આખરે પરિપકવ થઈ ધારાનું રૂપ પલટાઈ નિસ્તરંગ મહા સરોવર જેવી થઈ રહેવી વધારે દુર્લભ છે બ્રાહ્મી વૃત્તિનો ઉદય તેની સતત ધારા, અને તેનો નિરોધ પરિણામ—એ ત્રણ ભાવો જેમને સ્વભાવથીજ સિદ્ધ જેવા થઈ ગયા છે એવા મહાત્માનું વૃત્તિ દ્વારા અનુંસંધાન કરવામાં કંઈક અલૌકિક લાભ અનુભવાય છે એમ ધારી આવા પત્રાદિ વ્યવહારો કરવાનું અભિમાની ઈષ્ટ ગણે છે.

પ્રસન્નતાથી અધિકારનો આરંભ કરો. પ્રસન્નતાની સ્થિરતા એ શુદ્ધિ પૂર્ણ અનુભવો.

॥ ॐ શ્રી ॥

સુખનો મહામંત્ર.

અથવા

નિરાશામાં શુભાશા.

૧ સત્પુરૂષના સંગવડે અમૃતતત્વને પમાય છે તેથી તે હિતકર મનાયો છે. જીવનનું સાચું સ્વરૂપ સમજવાથી જે સુખ અને ભાનનો અનુભવ થાય છે તે સુખ અને ભાન સત્પુરૂષના સંગથી થાય છે. અસાધુ મનુષ્યના અજ્ઞાનથી કરેલો સંગ જન્મ મરણ આપે છે પણ તેવોજ સંગ સાધુ જનનો કર્યો હોય તો મોક્ષ અર્પે છે.

૨ ગમે તેવા પ્રતિકૂલ સમયમાં પણ અંતરને દુર્બલ થવા નજ દેવું. **અંતરબળ એજ સાચું બળ** છે કેમકે અંતરમાં અંતર્યામિતત્વ વિશેષ કરીને પ્રકટ હોવાથી એની નિકટમાં સદા આનંદ, શાંતિ, અભય અને દૈવી બળ ઉભરાયા કરે છે. માટે થોડે અંતરે પણ અંતરમાં સંયમવડે અંતર્યામિમાં અભેદભાન કરતા પરમ પ્રસન્ન રહેવું.

૩ આ સંસારમાં ભય એવી વસ્તુજ નથી. નિર્ભયતા સિવાય અન્ય કાંઈ છેજ નહિં. અને તેથી ગમે તેવા ભયના ઉપરથી જણાતા પ્રસંગોમાં પણ નિર્ભયતાને સદા રક્ષી રહેવી.

૪ અંતર્યામિ તત્વમાં આરંભમાં નિષ્ઠા સ્થપાય છે તે પછી તે તત્વમાં વૃત્તિ નિમગ્ન થતાં સાચી નિર્ભયતા પ્રકટે છે. જ્યાં ત્યાં એ તત્વ વિના વૃત્તિ જોતીજ નથી અને સદૌદિત એજ ભાન કાયમ રહેતાં જીવનમુક્ત દશાનો ત્યાંથી આરંભ થાય છે માટે અંતર્યામિમાં પૂર્ણ વિશ્વાસ, નિષ્ઠા અને તેમાંજ સર્વ છે અને તે અત્યંત નિકટ સમીપજ છે એમ જોતાં પરમપ્રસન્ન રહેવું.

૫ કર્માધર્મી જ્યાં ત્યાં સુખ દુઃખ પ્રાણીઓને અનુભવાય છે, માટે સત્કર્મનું ફળ અવશ્ય સુખજ હોય છે તેથી સત્કર્મ સાધતા વિચરવું.

૬ અંતરમાં આશ્ચર્યકારક સંરક્ષક સત્તાએ રહેલી છે. તે નિરંતર આપણું રક્ષણ કરે છે. શાંતિના સમયમાં રક્ષક સત્તાનું સામર્થ્ય વૃદ્ધિને પામે છે. માટે શાંતિ અને સ્વસ્થતાવાળું જીવન ગાળવાની જરૂર છે.

૭ સ્વચ્છતા એ ઉન્નતિનું આરંભક પગથીયું છે. તેથી તન અને મનની સ્વચ્છતા રાખવી. આપણા ગૃહની, તેમાં પડેલી તમામ વસ્તુઓની અને આપણા વસ્ત્રોની સ્વચ્છતા એ પણ આવશ્યક છે.

૮ જેમનું હૃદયાકાશ સમ, શાંત, સ્વચ્છ અને સ્ફટિકવત નિર્મળ છે. એવા સાક્ષાત બોધ સ્વરૂપ મહાત્માનો સમાગમ પૂર્વ પુણ્યના યોગથીજ થાય છે, અને એવા મહાત્માઓની જેઓ સેવા કરે છે તેઓ કૃતકૃત્ય થઈ રહે છે.

૯ સત્યના પ્રદેશમાં સર્વ યથાયોગ્ય થયા કરે છે ને હવે પણ થશે શાંત અને મૌનપણે સ્થિરતાથી જે પ્રાપ્તવ્ય હોય તે શાંત રીતે કરતાં પ્રસન્ન રહેવું.

૧૦ પારકા આધારે ન રહેતાં સ્વબળ વડે વૃત્તિ ઉત્સાહ પૂર્ણ રાખશો. કારણ કે બળ માત્ર આપણા અંતરમાંથીજ પ્રકટે છે. જેઓ આત્મબળમાં વિશ્વાસ રાખી કાર્યમાં યોજાય છે અને થોડીવાર નિષ્ફળતા દેખાય તેથી ભય પામતા નથી તે નિસંશય ફળને પ્રાપ્ત કરે છે માટે આત્મબળમાં શ્રદ્ધા અને ઉત્સાહ એજ સાચો ઉપાય અને આચરણીય છે.

૧૧ ઇશ્વર મનુષ્ય અને જગત એ ત્રણેના સ્વરૂપનું જ્ઞાન મેળવવાની ખાસ જરૂર છે. અને એ સંતસંગતિ વડે સુલભ રીતે થાય છે.

૧૨ સહકારી વિચારબળ સર્વ કરવા સમર્થ છે. કેમકે તે એક કલ્પવૃક્ષ સમાન છે.

૧૩ ભવિષ્યમાં આપણે મહાન કાર્યો અને મોટી હિંમત વડે મોટા ઉદ્યોગો કરવાના છે માટે આનંદ ઉત્સાહ સર્વદા આપણામાં જાગ્રત રાખવાં.

૧૪ નિરંતર હૃદયાકાશપર અનંત કલ્યાણનો વરસાદ વરસી રહ્યો છે. અને દૈવી સત્તા અમૃત રસને રેડયાજ કરે છે એ ભાવને વૃત્તિમાં રાખતા પરમ પ્રસન્ન રહેશો.

૧૫ સત્ય અને સાચી ઇશ્વિરાભિમુખ વૃત્તિવાળાને જે પળે જેની જરૂર હોય તે અનાયાસે આવી મળે છે, અને પોતાની સર્વ વ્યવસ્થા નિભે જાય છે. કોઇ વાતે ભય, ચિંતા, વ્યાકુળતા કે સંકોચ રહેતોજ નથી. માટે અંખડ તૃપ્ત શાંત મસ્ત ખુમારીવાળા અને આંતર વૃત્તિવાળા બની તમારા નિકટ વસેલા પરમાત્મા પ્રતિ અભિમુખતાને સાધી યોગાનંદને અનુભવજો.

૧૬ સર્વોત્તમ ચારિત્રવાળા થવાનો સત્ય આગ્રહ સેવતાં પરમ પ્રસન્ન રહેશો જીવનમાં એજ મુખ્ય સાર જેવી વાત છે.

૧૭ તમને મારનાર અને તારનાર અન્ય નહિ પણ તમે પોતેજ છો. વિચાર કરો અને આનું સઘળું રહસ્ય સમજાશે.

૧૮ સર્વત્ર શુભ અને શાંતિ જોનાર મનને સર્વત્ર શુભ અને શાંતિનુંજ ભાન થાય છે, શુભ દૃષ્ટિ જોવાના સિદ્ધ સ્વભાવવાળા આગળ અશુભ આવતુંજ નથી.

૧૯ જ્યાં નીતિ સત્ય અને પવિત્રતા છે ત્યાં હંમેશ જય છે. यतो धर्म स्ततो जय धर्म એટલે ડયુટી ફરજ તેને જે બરાબર બજાવે છે તે અવશ્ય વિજયને પામે છે.

૨૦ વાસ્તવ ચારિત્ર્યને રચનાર આત્માશ્રયજ છે. માટે હંમેશા આત્માશ્રયી થજો. સ્વબળ વડે સર્વ કરતાં ઉત્સાહી થાવ. પરબળ ઉપર લેશ પણ લક્ષ ન આપો.

૨૧ શરીરારંભક અણું એકજ અતિ **સૂક્ષ્મ** હોય છે. તે સજાતિપોષક દ્રવ્ય આકર્ષિને અગમ્ય રીતે ચમત્કારમય સુંદર મનુષ્ય બની અનેક મહાન કાર્યો કરે છે.

૨૨ સૂર્ય, ચંદ્ર, ગ્રહો, નક્ષત્રો આદિ નિયમીત પોતપોતાની ગતિવડે કાર્ય કરી રહ્યા છે. તેથી જગત સુખનો અનુભવ કરે છે માટે પ્રત્યેક કાર્યમાં નિયમીતપણું ઉન્નતિજનક છે. તેને જે ધારણ કરે છે તે વિજયને અનુભવે તેમાં શંકા નથી જ્યાં નિયમ નથી ત્યાં વિજય નથી.

૨૩ રોગ મૃત્યુ અને દારિદ્ર ઉપર જેણે જય કર્યો હોય એવા સત્પુરૂષનો સંગ પ્રાપ્ત થતાં જ્ઞાનનો અંતઃકરણમાં પ્રકાશ થાય છે.

૨૪ સત્તાહ, શાંતિ, આનંદ, ઉન્નતિ, ઉત્સાહ, લક્ષ્મિ, આરોગ્ય, જીવન, માનસ વિકાસ, બુદ્ધિ વૈભવ, સર્વોત્તમ રીતે

સુખમય જીવન ગાળવા હંમેશા સાવધાનતા, ઉન્નત વિચારો, નિશ્ચયો, આચરણો અને અપાર પ્રસન્નતા એજ મનુષ્ય જીવનનું સાચું છે. બાકીનું પશુ જીવન ગણાય છે.

૨૫ તમે જાણો છો કે તમે સાક્ષાત પરમાત્માના અંશરૂપ મનુષ્ય છો.

૨૬ અત્યંત કષ્ટ કરીને કોઈ પણ વ્યવહાર કે પરમાર્થ કરવાં નહિ. સામાન્ય યત્ને શાંતિપૂર્વક થાય તેજ કરવાનું છે. આંતર સ્વસ્થતા જાળવીનેજ બધું કરવાનું છે. બાકી વૃથા આયુષ્યનો ક્ષય ન કરવો.

૨૭ પરોપકાર નમ્રતા અને સર્વોત્તમ સદ્‌ગુણ જેનામાં ચરિતાર્થ થાય છે. તે જ્યાં જાય ત્યાં વિજયને મેળવે એમાં શંકા નથી.

૨૮ જેવું પોતાનું તેવું પારકું સમજનાર સાચો સદ્‌ગુણી છે.

૨૯ સત્યાચરણ એજ સર્વોત્તમ છે.

૩૦ શ્રદ્ધાળુ, શાંત, અને આનંદી જીવન સ્વભાવથી પ્રસન્નતા પ્રકટાવે છે.

૩૧ અંતરાત્મામાંજ સર્વ છે તેમાં સંયમ કરવાની કળા સિદ્ધ કરતાં પરમ પ્રસન્ન રહેશો.

૩૨ માનસ તથા શારીરિક બળ પ્રાપ્ત કરવાને માટે બહિર વૃત્તિને છોડી અંતર્મુખ થાઓ સાચું બળ તેમાંથીજ મળે છે. જેમ પાતાળ ફુટેલા કુવામાંથી ગમે તેટલું પાણી કાઢવામાં આવે તો પણ પાણી ખૂટતું નથી તેમ અંતરમાંથી જેટલું જોઈએ તેટલું બળ ગ્રહેવામાં આવે તો પણ તે ખૂટતુંજ નથી. બળને ઉત્પન્ન કરવાનો તે અખૂટ ઝરો છે.

૩૨ નવીન જ્ઞાનની પ્રબળ ઇચ્છા રાખ્યા કરતાં જે જ્ઞાન અમે ગ્રહણ કર્યું છે તેને આચારમાં ઉતારો તેમ ન કરવાથી અને નવીન નવીન જાણવાની ઇચ્છા રાખવાથી અજીર્ણ થાય છે તે કરતાં પચાવવું બળપ્રદ છે.

૩૩ અનેક મનના મંતવ્યોથી દૂર રહેતા શીખો.

૩૪ સારા માણસને કદી નુકશાન થતુંજ નથી.

૩૫ આપણા અંતરમાં પરમાત્મ સત્તાજ કાર્ય કરી રહી છે અને તે પ્રત્યેકને યોગ્ય સલાહ અને યોગ્ય સ્ફુરણા કરે છે. માટે અંતર્યામિમાં ઐક્ય થનારને અધિક એ સત્તા સાથે અભિમુખ થવા અનુકૂળ પડે છે. તેથી પૂર્ણ ઉત્સાહ વડે શુભ ભાવના કરતા રહેશો.

૩૬ સત્ય વસ્તુ એક સ્વસ્વરૂપ છે અને તેની સાથે જે ભાગ્યશાળી પુરૂષો પોતાની વૃત્તિને નિરંતર જોડી રાખે છે તેમને ત્રિભુવનમાં કોઇથી ભય નથી. તેમને ઇચ્છાનુકૂલ વૈભવ જ્ઞાન સામર્થ્ય સર્વ મળે છે. અને મૃત્યુને પણ આજ શરીરમાં જીતી અજરામર થાય છે.

૩૭ શ્રી ઇષ્ટાનુગ્રહથી યોગક્ષેમનું વહન થાય છે. સમગ્ર વ્યવહારમાં શ્રી ઇષ્ટ સ્મરણરૂપ સૂત્ર વડે આપણા ક્રિયાત્મક પુષ્પોને ગુંથવાના છે અને વ્યવહારના અવધિએ તે પુષ્પમાળા અંતર્યામિ પ્રભુને અર્પણ કરવાની છે આ પ્રમાણે ક્રિયા કરનાર સક્રિય છતાં અક્રિયજ ગણાય છે. અને આ પ્રમાણે સકર્મ છતાં અકર્મપણાને અનુભવી શકાય છે. જે આવી રીતે કાર્ય કરે છે તેને પ્રત્યેક કાર્યમાં સરળતા શાંતતા અને ઉત્સાહ કાયમજ રહે છે. માટે સામાન્ય વેગથી કાર્ય સરળપણે થાય તેજ કર્તવ્ય છે. ઉતાવળથી કરેલાં કાર્યોમાં વિજય આવતોજ નથી.

૩૮ સૂર્ય એજ જીવન છે અને એના વડેજ જગત્ જીવે છે, आदित्यांत्तरज्योति વડે મનુષ્યો જો તે જયોતિનું ધ્યાન કરે છે તો બહુ સુક્ષ્મમતિ થાય છે. અને પૂર્ણ આરોગ્ય મળે છે.

૩૯ જ્ઞાનનો આચારમાં ઉપયોગ થાય એજ સાચું જ્ઞાન છે.

૪૦ આ વિશ્વમાં વિરોધ થવામાં મુખ્ય હેતુ વક્તા, શ્રોતા, લેખક, વાચક વગેરેનો એકતાર નથી થતો તે છે. આ એકતાર એક બાજુથી બહુ ખેંચાયાથી થતો નથી પણ ઉભય ખુંટીઓને વ્યવસ્થીત રાખી મધ્યબિંદુનું બળ ઝમાવવાથી પ્રાપ્ત થાય છે.

૪૧ સદ્‌ગુણ અને નીતિ એ ગુણ વડે મનુષ્યો જય પામે છે.

૪૨ વિચારોનું અંતરમાં બળ કે નિર્બળ હોય છે. જેવા વિચાર તેવું બળ, જેવું બીજ તેવું ફળ. માટે ઉત્સાહી, ચૈતન્યમય, શાંત, ધૈર્યમય, તત્ત્વમય અને આનંદમય વિચારો નિરંતર સેવી શરીરે મને અને આત્માએ કરી પુણ્ય બળમય પૂર્ણ આનંદી સ્થિતિ કાયમ રાખશો.

૪૩ સત્પુરૂષો તો ઉપકારનો બદલો માગતાજ નથી પણ તેને દાન તરીકે ગણે છે એજ તેમનું મહત્વ છે.

૪૪ મનુષ્યના હૃદયમાં જે ઉંચ્ચ વિચાર છે તેજ સાચી વિજળી છે. અને તે સચોટ અસર કરે છે. તો જેઓ નિરંતર ઉંચ્ચ વિચારમાં રમણ કરતા હોય તેમનામાં અત્યંત વિદ્યુન્મય પાવર હોય છે. તેને કશુંજ કાર્ય અશક્ય નથી.

૪૫ માયા પ્રદેશમાં ક્વચિત્ વિરલ અંતઃકરણમાં ચિતિદ્યુતિ ઝળકે છે. પરમાત્માની દિવ્ય કલા આપણા નિખિલ

વ્યવહારમાં ઓતપ્રોત થયેલી અનુભવાય અને આપણું સ્વાભિમાન નિવૃત્ત થાય તો જ્યાં ત્યાં સ્વરૂપાનંદનો સાક્ષાત્કાર થયા વિના રહી શકે તેમ નથી.

૪૬ જેમ સૂર્યના તેજ વડે જળમાં પચરંગી પરપોટા થાય છે ને અળપાય છે તેમાં સૂર્યને હર્ષ કે શોક નથી તેમ ચિદ્‌ચૈતન્ય વડે વૃત્તિઓ કામ કરે છે તે વૃત્તિઓમાં અનેક તરંગ થાય તેમાં સાક્ષી આત્મા તો સૂર્યવત પ્રકાશક છે. અને તે આપણે છીએ એ નિશ્ચયને ગ્રહણ કરી સર્વદા વિચરશો.

૪૭ સુખની ઇચ્છાને માટે હમેંશા સ્વસ્થ શાંત થઇ જપ ધારણ વા સંયમ પ્રતિદિન નિયમીતપણે કરતા રહેશો. જે સંયમ વડે જ્ઞાનાદિ બુદ્ધિનું સામર્થ્ય, નીતિ આદિનું સામર્થ્ય, અને નિરોગત્વાદિ શરીર સામર્થ્ય પ્રકટ ન થાય તે સંયમ વાસ્તવ સંયમ નથી પણ સદોષ ક્રિયા છે માટે ઇષ્ટાનુગ્રહવડે સંયમ સાધવાની કળા સિદ્ધ કરી વૃત્તિ નિરોધ આદિના સ્થળનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી તે ક્રિયા વડે કૃતકૃત્ય બની રહેશો.

૪૮ વૃત્તિમાં ઉત્સાહ રાખી પરમતત્વમાં જેમને સાચી વિશ્રાંતિ લેતાં આવડે છે એમને શાશ્વતિ શાંતિના બળ વડે મનમતિ ઓજસ પૂર્ણ થાય છે. માટે તમારે પણ પરમતત્વ કે જે બુદ્ધિ પ્રદેશના પર ભાગમાં છે ત્યાં શાંતિનાં ઝરણાંમાં નાહ્યા કરતાં પરમ પ્રસન્ન રહેવું.

૪૯ રોગ મૃત્યુ અને દારિદ્રનો નાશ કરવા અભ્યાસક્રમ કરનાર કોઇ કાર્યમાં દૈન્યને સેવતા નથી.

૫૦ આંતર આત્મસ્ફુરણનો પ્રવાહ ઓળખીને તે ગંગામાં પાવન થનાર કોઇ પણ પાપથી લેપાતો નથી.

૫૧ સ્થાઈ જ્ઞાનજ કાર્ય કરે છે. તેથી આંગતુકમાં બહુ વૃત્તિને ન રમાડવી.

૫૨ ભય એ અન્ય કોઈ વસ્તુ નથી. પણ તમે તમારી જાતેજ ઉત્પન્ન કરેલી કલ્પના છે.

૫૩ સર્વ બળમાં અધ્યાત્મબળ શ્રેષ્ઠ છે. તે મેળવવા આરંભમાં સત્ય અહિંસા અસ્તેય અપરિગ્રહ આદિ નિયમો દૃઢ કરનાર સંયમમાં આગળ વધે છે. માટે રોજ સંયમ કરવાની જરૂર છે. તેનાથી હૃદયમાં બળ વધે છે અને સર્વ રીતે રક્ષણ થાય છે.

૫૪ પરમાત્મા અને પોતાના કર્મમાં જે મનુષ્યને વિશ્વાસ હોય છે તેને કશાથી ભય ચિંતા થતાંજ નથી. માટે શુભ કર્મને કરતાં પ્રસન્ન રહેવું. પરમાત્મસત્તા સર્વ અનુકૂળ કરશે એ ભાવને જાગ્રત રાખવો.

૫૫ પરમાત્માના વિશ્વ વ્યવસ્થાપકપણામાં કંઈ ભૂલ નથી જે જે સમયોચિત હોય છે તે તે સમયસર થયા કરે છે.

૫૬ વિશ્વની અન્યનાશક ક્રિયાઓમાં પરિણામ સાર કંઈજ નહિ અને પારમાર્થિક ક્રિયા તો ફળ આપનારીજ છે.

૫૭ શાંતિ અને બળ ઉભય મગજમાં સાથે ઉભરાય એવી ભાવના કરતા રહેશો.

૫૮ આનંદ એજ જીવન છે. માટે એ કળા ઝાંખી થાય એવું કંઈજ ન કરવું.

૫૯ મહાન ઉદય દૈવી પ્રભા પૂર્ણપણે અનુભવશો. આત્મ સૂર્યજ્યોતિ વિશ્વમાત્રના અધિષ્ઠાન રૂપ છે તેમાં સંયમ કરતાં તે પૂર્ણ બળ અને ઓજસ અણુ અણુમાં પ્રફુલ્લપણે ફેલાવશે.

૬૦ સર્વોત્તમ ઉચ્ચ કૃતિવાળું જીવન એજ બળવાન ગણાય છે તેથી શુભ ગુણને વધારતા તેમાં સ્થિર થતા આનંદમાં રહેશો.

૬૧ આત્મબળવડે નિરંતર ઉત્સાહી હૃદયમાં અદૃષ્ટસત્તા દૈવી બળને રેડ્યાજ કરે છે.

૬૨ દૃઢ બોધ અને ધૈર્યવડે મનુષ્યો પરમ પદને મેળવે છે.

૬૩ આશા અને ઉત્સાહવાળું જીવન ઉન્નતજ થયા કરે છે.

૬૪ સુખ દુઃખમાં સમબુદ્ધિ અને **समत्वयोग उच्यते** એ ન્યાયે સમતા એજ ઉત્તમ ગુણ છે. અને તે જેનામાં છે તેને ધન્ય છે.

૬૫ કર્મની ગહનગતી હોવાથી કોને કયારે કેવાં શુભાશુભ કર્મનું ફળ ભોગવવું પડશે તે નક્કી નથી. માટે વર્તમાન સમયમાં શુભ કર્મ અને શુભ વિચાર હરહંમેશ કરવા. એમાં જે વ્યાપૃત રહે છે તે ભવિષ્યના કષ્ટમાં કદીજ આવતા નથી.

૬૬ સર્વ સમયમાં નિશ્ચિંત શાંત પ્રસન્ન અને પૂર્ણત્વની એટલે સંતોષાત્મક સ્થિતિ અનુભવવી. અને વર્તમાન શરીરમાંજ મુક્તત્વ પ્રાપ્ત કરવું એજ સાચું કર્તવ્ય છે. તે પ્રતિ લક્ષ રાખતા અન્ય કાર્યોને ગૌણપણે ગણવાના છે. બાકી મુખ્ય કાર્ય એકજ છે.

૬૭ પ્રસન્ન રહી કામકાજ કરવાથી આનંદ વધે છે. અને તેથી **अव्याकुलस्य चित्तस्य बंन्धनं विषये काश्चित** એ ન્યાયે મુક્તપણે અવ્યાકુલ રહી કામકાજ કરજો.

૬૮ વાસ્તવ સાચા જ્ઞાનવાળાના સંગ અને સહવાસવડે શાંતિવાળો નિગૂઢ આનંદ થાય એ યોગ્ય છે. જે જે જાણવાની

તથા અનુભવવાની ઇચ્છા અંતઃકરણમાં હોય તે તેવા પુરૂષના સંગથી પૂર્ણ થાય છે. માટે નિશ્ચિંત રહી શંકા વગર તેવો સંગ સેવવો ઉચિત છે.

૬૯ દેશકાળ અને સમયપરત્વે સાવધાનતાજ ઉચિત છે.

૭૦ નિત્યક્રમ નિયમિત ચાલતો રહે તોજ મનને આનંદ થાય છે.

૭૧ પરમાત્માની કૃપા જેમના ઉપર હોય છે તેમને જયાં ત્યાં આનંદ વર્તે છે.

૭૨ વૃત્તિમાં આત્મચિંતન કર્યા કરવાથી બળનો સમુદ્ર આપણામાં ઉભરાય છે.

૭૩ પૂર્ણત્વનું ભાન સદા માટે કાયમ રાખીને દૈવી સંપત્તિ પૂર્ણ અણુઅણુમાંભરેલી અનુભવશો.

૭૪ આ ભવપ્રવાસમાં અનેક પ્રવાસીઓ વિવિધ સંસ્કાર સંબંધવડે આવી મળે છે અને સંસ્કાર પુરો થતાં ભવપ્રવાસની દિશા બદલાય છે. પોતાના સંબંધીઓ પ્રતિ સ્વાભાવિક મમત્વ હોય પણ જયાં કશુંજ સામર્થ્ય જીવોનું ચાલતું નથી ત્યાં નિરૂપાય થવાય છે.

૭૫ આ જગતમાં સાચું જ્ઞાન અને તે અનુસાર સામર્થ્ય જો કાંઈ મેળવાય તોજ તે ઉપયોગનું બાકી સામર્થ્ય વિનાનું જ્ઞાન કશુંજ કરી શકતું નથી.

૭૬ જયારે શાંતિથી જપ કરવામાં આવે છે ત્યારે તમારા હૃદયમાં અદૃષ્ટ સત્તા દૈવી બળને ગુપ્ત રીતે રેડ્યાજ કરશે. અને તેથી તમારાં મનમતિ વિશુદ્ધ અને બળવાળાં થશે.

૭૭ હૃદયની પવિત્રતા ચારિત્ર્યને સર્વોત્તમ બનાવે છે. અને તે વડે સર્વોત્તમ ઉન્નતિ સધાય છે.

૭૮ તમારા દરેક કામમાં પ્રથમ પ્રયત્ન કરો અને પરમાત્માની પ્રાર્થના કરતા જાઓ જે જે સમયે જે જે સહાયની તમને જરૂર હશે તે પ્રાપ્ત થશે.

૭૯ સુખ અને દુઃખ રાત્રિ દિવસની માફક વારાફરતીજ આવવાનો સ્વભાવ છે. માટે આપણે કર્મ કરતાં હંમેશા સાવધાનતાનેજ સેવવી. અશુભ અને અયોગ્ય કર્મ આપણે નજ કરવાં કે જેથી ભવિષ્યમાં તે કર્મના ફળરૂપ દુઃખ નજ ભોગવાય. **अवस्यमेव भोक्तव्यं कृतंकर्म शुभाशुभं विना भोगेन मुच्यते कल्प कोटि सतै रवि ।** એ ન્યાય પ્રમાણે આપણે શુભ કર્મ કરવાનોજ દઢ નિશ્ચય રાખવો ઘટે છે. શુભ કર્મ કરીશું અને અને આપણા કર્મમાં આપણે વિશ્વાસ રાખીશું તો પરમાત્મ સત્તા યોગ્ય સમયે યોગ્યજ કરતી હોવાથી આપણે કશાથી ડરવાનુંજ રહેતુંજ નથી.

૮૦ બહારથી નિર્દોષ દેખાવાનો પ્રયત્ન આજે કેટલાએ મનુષ્યો કરતા જોવામાં આવે છે. પણ જો આ નિર્દોષતા તેમના અંતરની નથી હોતી તો જગત તેમને નિર્દોષ ઠરાવતું નથી.

૮૧ સંસારનો અભ્યુદય સાહસ વિના થતો નથી અને સાહસ યૌવન તથા આત્મબળ વિના ખેડાતું નથી. આ ઉભય જેનામાં છે તેનું સર્વ યોગ્યજ થાય છે.

૮૨ અભ્યુદય અને નિશ્રેયસની ભૂમિકા જુદી જુદી છે. અને જોડે એની સંયોગી ભૂમી હોય છે તો પણ તે ભૂમી ઘણી સાંકડી અસિધારા જેવી હોય છે તેને તરી એક અથવા તેની સામી ભૂમિકા ઉપર પગ માંડી રહેવું જોઈએ. નહિ તો સંયોગી ભૂમિ ઉપરથી પગ ખસતાં બે બાજુના સમુદ્રમાં

અભિમાનીને ગોથાં ખાવાનું થાય છે. માટે નિશ્ચયાત્મક વૃત્તિ વડે સત્ય સંકલ્પપૂર્વક ધારેલા વિશુદ્ધ કાર્યને આનંદવડે નિષ્ઠા-પૂર્વક કરતા સુખી રહો.

૮૩ નિરંતર શુભ અને નિર્ભય રહેવાની ભાવના સેવતા રહેશો.

૮૪ અંતઃકરણની સંપૂર્ણ શાંતિ અને સ્વસ્થતા નિરંતર જાળવતા પરમ પ્રસન્નપણે વૃત્તિની શાંતકળાનો અભ્યાસ સેવવા બનતી સાવધાનતા સેવનારને પ્રત્યેક કાર્યમાં વિજય અને સત્યવડે પરિણામ ફળ દૃષ્ટિએજ આવે છે.

૮૫ ચિત્ત પ્રસાદ એ મહાન યોગની ભૂમિકા છે. અને તે પ્રાપ્ત થતાં વિકટ હાનિના પ્રસંગોમાં પણ ચિત્ત આનંદમાંજ રહે છે. આને માટે ઉપાય પણ વર્ણવેલા છે. एकांतवासो लघु भोजनादि मौनं निराशा कर्णावरोध मुने रसो संयम ने षडेते चित्त प्रसादं जनयन्ति शिघ्रं એકાંતવાસ, લઘુ ભોજન, મૌન, નિરાશા, ષણમુખી કર્ણાવરોધની મુદ્રા એ ષડ સંયમવડે ચિત્ત પ્રસાદ પ્રકટે છે.

૮૬ ગમે તેવા કષ્ટના પ્રસંગમાં, ગમે તેવી વિપત્તિમાં, અને ગમે તેવી પ્રતિકૂળ સ્થિતિમાં પણ જે તેનાથી વિકળ થતો નથી અને પ્રયત્ન ચાલુ રાખી પરમાત્માને પ્રાર્થે છે તેને પરમાત્મા અવશ્ય મદદ આપ્યા સિવાય રહેતા નથી.

૮૭ સુવર્ણને શુદ્ધ કરવા જેમ અગ્નિમાં તપાવવામાં આવે છે તેમ મનુષ્યની ગુપ્ત શક્તિઓને ખીલાવવા તેને દુઃખ આવે છે. તેથી દુઃખના સમયમાં વ્યાકુલ ન થતાં એ આપણી કસોટીનો પ્રસંગ જાણી આપણામાં બમણું બળ પ્રકટાવવું જોઈએ.

૮૮ કર્તવ્યમાં અપ્રમાદ એજ આપણા ભૂષણરૂપ છે. જે પોતાના કર્તવ્યમાં નિરંતર યથાર્થ જાગ્રત રહે છે તે પરમ ભાગ્યશાળી છે.

૮૯ જેમ મહાભયંકર સર્પની દંષ્ટ્રા કાઢી નાંખ્યા પછી ગારૂડી નિર્ભયપણે તેનાથી વ્યવહાર કરે છે. તેમ અભ્યાસ અને વૈરાગ્યરૂપ પાંખોવાળી સાણશીથી અનર્થકર નામરૂપાત્મક પ્રપંચ સર્પની વિષયમયી અવિદ્યા દષ્ટાંને ખેંચી કાઢ્યા પછી પરમાત્માના સચ્ચિદઘન વિલાસરૂપે પલટાઈ ગએલા પ્રપંચરૂપ સર્પથી હવે ભય પામવાનો નથી પણ તેની સાથે રમતાં સ્વરૂપાનંદને સેવતાં વિષયીજનોને ગારૂડીવત આશ્ચર્યે પમાડવાનું છે.

૯૦ આ પ્રતિત થતું વિશ્વ ગંધર્વનગર સમાનજ તત્વદષ્ટિ અનુભવે છે. તેથી संयोगश्च वियोगश्च वर्तेते नहि ते नमे એ ન્યાયે વાસ્તવ દષ્ટિમાં સંયોગ વિયોગ સંભવતોજ નથી.

૯૧ જ્યાં સમસર્વત્ર ચૈતન્ય વિલસી રહ્યું છે ત્યાં અનંત વિશ્વ જેમ વડના વૃક્ષના ફળની માફક પ્રકૃતિ પ્રદેશમાં સંભવે ત્યાં શુદ્ધ ચૈતન્યની ભાવનામાં सर्वंखलविंदब्रह्म આ બધુંજ બ્રહ્મ રૂપ છે ત્યાં હર્ષ કે શોક સંભવતાજ નથી.

૯૨ પાન્થશાળાના પ્રવાસી માફક આ સંસારમાં આપણો સંબંધ છે. અને તેમાં સર્વજ પ્રવાસી છે તો તેમાં કોણ કોની સ્પૃહા કરે ? માટે હું શાંત સંતુષ્ટ અને સ્વસ્થ છું એ ભાવનો વૃત્તિમાં જાગ્રત રાખતાં નિજાનંદમાં વિહરવું એજ પરમ કર્તવ્યરૂપ છે.

૯૩ અંતરમાં વિશાદ પ્રકટે તે પ્રતિ અલક્ષજ કર્તવ્ય છે. ધન જવાનું થાય છે ત્યારે અનેક દ્વારથી જાય છે. તેમ આવવાનું થાય છે ત્યારે અનેક દ્વારથી આવે છે. રાત્રિ દિવસ મનુષ્યો ધન માટેજ ચિંતાવાળા જણાય છે પણ સઉથી અગત્યનું અને મહાન આપણું આયુષ્ય તેની ક્ષણો જાય છે તે પ્રતિ લક્ષ આપવાની જરૂર છે.

૯૪ દુઃખના સમયમાં ગભરાવું નહિ પણ ભવિષ્યની ક્ષણોનો ઉત્તમ લાભ લેવા તથા તે ક્ષણો સર્વોત્તમ કેમ જાય અને સુખમાં વધારો કેવી રીતે થાય એવા વિચાર કરવા. તથા આચારવડે સુખી શાંત જીવન ગાળનાર કોઈ જડી આવે તો તેના સંગને સેવવો તેમાંથી સઘળું સિદ્ધ થશે.

૯૫ ગત પ્રસંગનો શોક કર્તવ્ય નથી. હવે તેથી તે ભૂલી જઈ ભાવિના ઉત્તમોત્તમ વિચાર અને ઉત્સાહને વધારી આનંદથી કાર્યમાં યોજાવું એજ સર્વોત્તમ છે.

૯૬ स्वधर्मसूत्रेण गृथितोहि लोकः એ ન્યાયે કર્મ સત્તા વિવિધરૂપ શુભાશુભ કર્મના ફળના ભોગ આપી નિવૃત્ત થાય છે તેમાં તત્વદ્રષ્ટિપાત પુરૂષ પ્રત્યેક સ્થિતિમાં આનંદમાંજ રહે છે.

૯૭ મનુષ્યોને અનંત પુણ્યકર્મોના ફળરૂપે સાચી તત્વદ્રષ્ટિ ઉઘડે છે. અને તે ઉઘડ્યા પછી સાચી નિર્ભયતા પ્રકટી સમવૃત્તિ વહે છે.

૯૮ સર્વેના હૃદયમાં પરમાત્મા છે. અને તેથીજ આપણે નિર્ભય છીએ. પરમાત્મા જે રીતે હીત થતું હશે તેજ માર્ગે દોરશે એ ભાવને વૃત્તિમાં આરૂઢ રાખતા પરમ પ્રસન્ન રહેશો.

૯૯ તત્વજ્ઞાન વગર બધું રદ છે. સાચી શાંતિ પૂર્ણત્વ તત્વનિષ્ઠા વિના મળતીજ નથી. એ જ્ઞાનમાં જેની રૂચી પ્રકટે છે તેજ સાચો ભાગ્યશાળી છે.

૧૦૦ વિચારની કળા હંમેશા સર્વોત્તમ ઉચ્ચ કક્ષામાં રાખવાની ટેવ પાડશો.

૧૦૧ અત્યંત શાંત થાવ. ગુણાતિત વસ્તુમાં અભેદભાવે અનુભવ કરો. જ્યાં સંકલ્પ વિકલ્પ થતા નથી એવા સ્વરૂપ સામ્રાજ્યને પામો.

૧૦૨ સ્થિર પૂર્ણ અને નિરંતર પ્રસન્નતા ઉપજાવે એવા સ્થાનમાં વશો. યોગક્ષેમ કરનાર સત્તામાં પૂર્ણ નિષ્ઠાવડે અભિમુખ થઇ ચિંતાથી મુક્ત થાવ.

૧૦૩ કર્તવ્યમાં અપ્રમાદ એજ આપણા ભૂષણરૂપ છે. જે પોતાના કર્તવ્યમાં નિરંતર યથાર્થ જાગ્રત રહે છે તે પરમ ભાગ્યશાળી છે. સર્વ કાર્યો પ્રસન્ન ચિત્ત અને આરોગ્યપૂર્વક કરવાનાં છે.

૧૦૪ પરમાત્મતત્વ બ્રહ્મતત્વ એ કેવળ Energy નું બીજું નામ છે. માટે જીવનને પ્રાપ્ત કરવાના અને તેને સંરક્ષવાના ઉપાયો જાણવા એ પ્રત્યેક મનુષ્યનું કર્તવ્ય છે.

૧૦૫ તમારાથી વિરોધી થયલા સંબંધીને અનુકૂલ કરવા ઇચ્છા છે ! તો તેને માટે એક સરળમાં સરળ ઇલાજ છે. અને તે એજ કે તમો તેના ઉપર પ્રેમ પ્રવાહ વહેવડાવો. ભલે તે તમારો દ્વેશ કરતો હોય પરંતુ તમે તો પ્રેમજ કરો. પ્રેમનું સામર્થ્ય એટલું બધું અપરિમિત છે કે તે ધારે તે કરી શકે છે.

૧૦૬ મનુષ્યો જેટલા જેટલા પોતાના સ્વરૂપને અભિમુખ થાય છે. તેટલા પ્રમાણમાં સુખ પણ તેમને અભિમુખ થતું જાય છે. કેમકે સુખનું ખરૂં મૂળ તેજ છે. જગતના વ્યવહાર ખટપટથી ભરેલાં કામોમાંથી વૃતિને સંકોચી ધીમે ધીમે અંતરમાં ઉતરવાનો અભ્યાસ કરો. આ કામ સર્વથી બની શકે એવું છે.

૧૦૭ આપણા પ્રિય પ્રવાસી અનંત કાલમાં અમુક વર્ષ નામક ટુંકી તીથીરૂપ સમય સુધી આપણી પાસે રહી સદ્ સંસ્કારોને ગ્રહણ કરી અત્યુચ્ચ સ્થાનની યોગ્યતાને પ્રાપ્ત કરી તે ઉત્તમ સ્થાને પધાર્યા તેથી શોક કર્તવ્ય હોયજ નહિ. પણ એમના પ્રતિ આપણા અંતઃકરણથી વિશેષ વિશેષ ઉત્તમતાને

પ્રાપ્ત કરે જાય તેવા સંસ્કારોનેજ પ્રેરવા તથા તે પ્રેરીને અધિક સંતોષ માનવો એજ આપણું કર્તવ્ય છે.

૧૦૮ મનુષ્યનું મરણ થયા પછી તેનું શબ પડી રહે છે તે પણ આપણને એક પ્રકારનો બોધ આપે છે. આ બોધ મુકત્વની ભાષામાં છે. જીવનના સ્થાનો મુખ્ય હૃદય અને મગજ એ બે છે. તે યંત્રોમાં શિથલતા થતાં જ્યારે વિકાર અત્યંત વધી જાય છે ત્યારેજ જીવનની પ્રતીતિ નષ્ટ થતી દેખાય છે. તો અન્ય અનેકને કર્તવ્યરૂપ ગણી જીવનબળનો અથાગ ક્ષય થતો જોવામાં આવે છે તેમાંથી જીવન પ્રતિ પોતાના પ્રેમના પ્રમાણમાં બને તેટલા અંશ એ હૃદય તથા મસ્તકમાંના યંત્રોના નિયમનના કુદરતના કાયદાઓ તથા જનસમુહના તથા આપણા અને ખાસ મહાત્માઓના અનુભવોનું અધ્યયન કરવું અને તે યંત્રો જેમ અધિક બળવાન થાય તેમ કરવા એ આપણને બોધ આપે છે.

૧૦૯ સાચી તૃપ્તિનો વિષય ધન નથી. સાચી તૃપ્તિનો વિષય સ્ત્રી નથી, સાચી તૃપ્તિનો વિષય પુત્ર નથી પણ સાચી તૃપ્તિનો વિષય તો આત્મનિષ્ઠાજ છે. આત્મામાં જ્યારે સ્થિત થવાય છે થોડા ઘણા અંશે પણ તેમાં જ્યારે અભિમુખતા સધાય છે ત્યારેજ સાચી તૃપ્તિ મળી શકે છે.

૧૧૦ સત્પુરૂષો સાચા સુખ સ્વરૂપજ છે. એમની પાસે દીનત્વ, દુર્બળતા, કષ્ટ, વ્યાધિ વગેરે કદી આવતાંજ નથી. એમની શિખરે વૃત્તિ કાયમ રહેતીજ અનુભવાય છે. એમને કોઇ રીતે સંકોચ થતો નથી. એઓ ઉદાર શાંત અને સ્વચ્છ અણું અણું વિદ્યા વડે શોભતાજ છે. તુચ્છ મતિના, લોભી અને દ્રવ્યની લાલસાવાળા મનુષ્યો એમને કોઈ કાળે ઓળખી શકનાર નથી. તુચ્છ વિષયમાં રાત્રિદિવસ વલખાં મારતાં

જીવડાં એમના સાચા સ્વરૂપને ક્યાંથી જાણી શકે ? સત્પુરૂષને દ્રવ્યની લેશપણ સ્પૃહા નથી. ફક્ત સાચા પ્રેમનીજ છે. પોતાના દુશ્મન ઉપર પણ તે તો સદા પ્રેમજ વર્ષાવે છે.

૧૧૧ દ્રવ્ય એ કર્માધિન સંસ્કાર વડે પ્રાપ્ત થતો પદાર્થ છે. દ્રવ્યની અંદર અમૃત પણ છે અને વિષ પણ છે. ઉપયોગ કરનારની વિદ્યા ઉપર તે આધાર રાખે છે. માટે વિદ્યામાંજ પ્રીતિવાળા થવું એ કર્તવ્ય છે.

૧૧૨ આખી પૃથ્વી જાણે સુવર્ણથી ભરેલી હોય તેનું સ્વામિત્વ હોય તેને જેવો સંતોષ રહે તેનાથી પણ અધિક સંતોષ વિદ્યાવાન પુરૂષને રહે છે. માટે વિદ્યામાં પ્રીતિવાળા થવું એજ કર્તવ્ય છે.

૧૧૩ નિર્મળ જીવન ગાળવાની સાચી ઇચ્છા અને કૃતિ રાખશો. પરમાત્માનેજ હૃદયમાં નિકટતમ જોશો. પરમાત્મ સત્તા નિરંતર જાગ્રત અને સાવધાન છે. માટે તે સત્તા પ્રતિજ વૃત્તિનો વેગ કાયમ વાળતા રહેશો.

૧૧૪ અંતરની સ્વસ્થતા તથા શાંતિને જાળવી જે તે કાર્ય કરે જશો. જેમાં અત્યંત જીવન ઘસાય અને અંતરનો વેગ અત્યંત વ્યય કરવો પડે તેવું કરી દ્રવ્યની સ્પૃહા કરશો નહિ. દ્રવ્ય તો અવશ્ય ભાવિ સમયે અનાયાસે આવી મળશે. જીવનને માટે દ્રવ્ય છે. દ્રવ્ય માટે જીવન નથી. તેથી જીવનની કિંમત ઓછી આંકશો નહિ.

૧૧૫ શાંતિને અનુભવવાની સરળ ક્રિયા. ઉદય પામત સૂર્ય ભગવાન પ્રત્યક્ષ વિષ્ણું તેમનું ધ્યાન ઋગ્વેદના મંત્રોવડે તથા તેની તેની તેજસ્વીતા અંતર બહિર અને પ્રતિકરૂપે કરશો. આ સઘળી રીત તત્વવિદ્ મહાપુરૂષને જ્ઞાત હોય છે માટે તેમની પાસેથી શીખી કર્તવ્ય કરી પરમ શાંતિ અનુભવશો.

૧૧૬ દ્રષ્ટબળ અદ્રષ્ટબળવડેજ બળવાળું ગણાય છે. તેથી અદ્દષ્ટ બળને માટેજ જે તે કર્તવ્ય હોય છે. તે આચરણમાં ઉતાર્યા વિના સાચી નિશ્ચિંતતા થતી નથી. માટે આજથીજ કર્તવ્ય કરીને સત્વર સિદ્ધિને મેળવો.

૧૧૭ આ અજ્ઞાન મર્યાદામાં રહેનાર સર્વે જીવોને આશ્ચર્યના નિમિત્તરૂપ થતો જે ભેદરાશિ જે શ્રી અંતર્યામિ તત્વની સત્તાથી સદ્દ્ભાવને ધારણ કરે છે. તથા જીવોના સુખ દુઃખોના બાહ્ય નિમિત્તરૂપ બને છે. તે તત્વ સાથેના અભેદ સાક્ષાત્કારથી આ ભેદરાશિનો બાધ કરી સુખ દુઃખાદિ દ્વંદ ધર્મથી પર થઈ સ્વરૂપાવસ્થાનરૂપ કૈવલ્યપદને અનુભવવાના આપણા અંતઃકરણસ્થ ચિદ્દાભાસને હવે પામર જીવવત વિચારવાનું નથી. પણ અલ્પ સમયમાં પતિ સંયોગને પામનારી નવોઢા પતિવ્રતાના સમાન અલૌકિક પ્રસન્નતાને અનુભવવાની છે. ઉપાધિ આનંદમાં વૃત્તિને આસક્તિવાળા જોવા કરતાં સ્વરૂપાભિમુખતાથી પ્રકટતા આનંદની આસક્તિવાળી તેને જોતાં પરમ પ્રસન્ન રહેશો.

૧૧૮ નિરાશા, વ્યાધિ, વિઘ્ન અને બીજાં કષ્ટો ઉપર જેઓ જય મેળવતા નથી તેઓ સામાન્ય મનુષ્યો ગણાય છે અને અસાધારણ મોટા મનુષ્યો તો દરેક કષ્ટનો જય કર્યા વગર રહેતાજ નથી. કહો ત્યારે તમારે મોટામાં ગણાવું કે નહાનામાં !

૧૧૯ દૈવી દ્રષ્ટિ જ્યાં ત્યાં વગર પક્ષપાતથી યથાર્થ ન્યાય કરે છે. અને હમેંશા શુભ કર્મ કરનાર મનુષ્ય કે જે તન, મન, અને વાણી વડે કોઈનું પણ અશુભ કરતા નથી તેનાં પ્રત્યેક કાર્ય બળવાળાં અને વિજયીજ હોય છે.

૧૨૦ આનંદ અને ઉત્સાહ હમેંશા જાગ્રત રાખશો.

૧૨૧ આ સંસાર ભવ સમુદ્ર છે. ભવ શબ્દ એ મૂ ધાતુ ઉપરથી છે. મૂ એટલે થવું બનવું. પરમતત્વના જે અંશ પ્રતિ આપણી અભિમુખતા, તથા આપણો જેટલો તેના પ્રતિ અંતઃકરણનો પ્રેમ તેટલે અંશે આપણને ફળની સિદ્ધિ મળે છે. આપણે તે અંશમય આપણને પોતાને બનાવીએ છીએ. પરમતત્વ સર્વસ્વરૂપ હોવાથી આપણી અભિમુખતાના સ્વભાવાનુસાર આપણને આપણા મિત્ર, શત્રુ, ઉદાસીન તારનાર, વગેરે રૂપે આપણે પોતેજ બનાવીએ છીએ. આ પ્રમાણે બનવાની સામગ્રી જેમાં અખૂટ ભરી છે એવો ખરેખરો મહા વિશાળ વિસ્મયરૂપ આ ભવસમુદ્ર છે.

૧૨૧ સુખમય જીવન ગાળતાં જેમને નથી આવડતું તે આ જગતમાં મનુષ્યત્વમાં ગણાતા નથી. પ્રત્યેક ક્રિયા સુખને લક્ષમાં રાખી કરવાની હોય છે.

૧૨૨ ત્રિવિધિ આરોગ્ય એટલે શરીરનું મનનું અને આત્માનું એમાં ઈન્દ્રિયના આરોગ્ય પણ મળી જાય છે તેને સાવધાનતાથી સંભાળવું એ પરમ કર્તવ્યરૂપ છે.

૧૨૩ અને તેમ વૃત્તિને સંસાર પ્રપંચના કારણમાં જોડવા અભ્યાસ પાડવો. અને કાર્ય અને કારણ એ સુક્ષ્મ રીતે જ્યાં ત્યાં નિર્દોષ ન્યાયી રીતનું વર્તન એ સ્વપરનું બહુ હિત સાધે છે. પરમેશ્વર નિસ્પક્ષપાતિ હોવાથી નિર્દોષ મનુષ્યને દુઃખ આપતા નથી.

૧૨૫ શારીરિક શુદ્ધિનું જ્ઞાન એ પણ આવશ્યક છે. શરીર શુદ્ધિ ઘણા સમજતા નથી. કપડાની શુદ્ધિ અને નિત્યના પોષાકની સ્વચ્છતા એ પણ આવશ્યક છે.

૧૨૬ ચામડીની સ્વચ્છતા, ખોરાકની શુદ્ધિ, અને રસોઈની સુઘડતા–પવિત્રતા, સ્વચ્છતા એ આરોગ્ય પ્રદ, અને આનંદ

પ્રદ હોય છે. ઘણાને તો સ્નાન કરતાંજ આવડતું નથી. દંતની સ્વચ્છતા, મુખની, અને વિવિધ અવયવોની સ્વચ્છતામાં કંઈક વિલક્ષણ ઓજસ રહેલું છે. પ્રત્યક્ષ ઇન્દ્રિયની આરોગ્યતા અને સ્વચ્છતા અંતરમાં મનની પવિત્રતા બુદ્ધિની અને મન બુદ્ધિના સાક્ષી જેને અંતરાત્મા કહે છે તે અંહુથી અભેદ છે. તેમાંજ વારંવાર દૃઢમતિની સ્થિરતા એજ સ્વસ્વરુપ ચિંતન કહેવાય છે. તેનાથી સર્વ પ્રકારના ઉન્નતિના દ્વાર ખુલ્લાં થાય છે. જ્ઞાનની વાતો કહેનારા, વાંચનાર, વિચાર કરનારા એ સર્વ કરતાં પણ આચારમાં ઉતારીને તે પ્રમાણે વર્તનાર સાચા સુખનો અનુભવ કરી શકે છે. માટે આચારમાંજ સાચું રહસ્ય સમાયલું છે.

૧૨૭ શરીરને અત્યંત કષ્ટ આપી કોઈ પણ ક્રિયા કરવાની હોતી નથી ચાહ્ય તો તે આર્થીક કે ધાર્મિક ગમે તે હોય પણ સામાન્ય રીતે સધાય તેજ કર્તવ્ય છે. કષ્ટ એ દુર્બળતાજ છે. તેથી તે સેવ્ય નથી પણ સમ' શાંત, ગંભીર, પ્રસન્ન અને નિરંતર ઉત્સાહી વૃત્તિ જીવન અર્પનાર હોવાથી તે સેવ્ય છે.

૧૨૮ પૂર્વના કોઈ પુણ્યબળ વડે સત્પુરૂષનો સંગ થાય છે તેથી વૃત્તિમાં ઘણાં પ્રકાશ અનાયાશે ઉદ્‌ભવે છે. અને જાણવાનું ઘણું મળે છે. જેમ માળી બાગમાંથી પુષ્પ લઈ બાગના માલીકને આપે એમાં ઉપકાર ન ગણાય. પણ તેના પ્રેમને એ સૂચવે છે. તેમ સત્પુરૂષના બોધને વૃત્તિમાં ઉતારી પ્રસંગે તમે પણ એમના પાસે ઉત્સાહ હીમ્મત, અને આનંદની વાર્તા કરશો તથા દીનતા, દુર્બળતા, સંકોચ વગેરે ટાળવાનો ઉપાય પૂછશો તો તમને સંતોષકારક સમાધાન મળશે. સત્પુરૂષના સમીપમાં દુઃખો રહી શકતાંજ નથી.

૧૨૯ દૃષ્ટિમાં સ્વરૂપભાવ પ્રકટાવી અત્યંત શાંત, પ્રસન્ન, અને અત્યંત સ્વચ્છ, સરળ અને ન્યાય પક્ષે વહેતાં અને કાર્યો કરતાં આનંદ વધે છે.

૧૩૦ સૂર્ય ચંદ્ર ગ્રહો આદિ પણ પરમાત્માના ભય વડે યોગ્ય નિયમે વર્તે છે. તો મનુષ્યોએ તો યોગ્ય નિયમે વર્તતું એમાં આશ્ચર્ય નથી.

૧૩૧ અશાશ્વત સંસારમાં શાશ્વત વસ્તુ મેળવવા તત્વ દૃષ્ટિ તત્વજ્ઞાન, તત્વનિષ્ઠતા, વગેરેના સંગ વડે સર્વ મળે છે. સર્વ કાર્યો કરતાં એક લક્ષણાવૃત્તિ પરમ ધ્યેય વસ્તુના અનુસંધાનમાં જોડાયલી રહે અને પ્રત્યક્ષ નાનાં મોટાં કાર્યોમાં સતસંસ્કાર નાંખતા—તે તે પવિત્ર કરતાં કર્મબંધન ન થતાં મુક્તપણે રહી કાર્ય કરનાર જ્યાં ત્યાં મુક્તત્વનો અનુભવ કરે છે.

૧૩૨ જીવનને ઉત્તમ પ્રકારનું ગાળતાં જેમને આવડે છે તેજ સાચું કમાઈ ચૂકયા છે. માટે ગમે તેવા કારણથી પણ જીવન કષ્ટમય ન ગાળતાં મુક્તપણે સુખમય ગાળતા રહેશો. આ જન્મમાં કરવા યોગ્ય કર્તવ્ય તો એકજ છે.

૧૩૩ વિજયી પુરૂષોમાં અત્યંત શાંતિ મૌન પરિશ્રમ રહિત મનવાણી અને શરીરની કળાવાળા મહાન કાર્યો કરી શકે છે. માટે માટે મહાન થવાની ઇચ્છાવાળા હો તો અત્યંત શાંત અને સ્થિર થાવ.

૧૩૪ આનંદ અને ઉત્સાહ વિનાનું જીવન એ જીવન નથી. આપણે તો આનંદોદધિના મહા મચ્છ છીએ તેથી વૃત્તિની પ્રતિક્ષણ ચઢતી કળાવાળા વિશુદ્ધ આનંદમાં મહા મસ્ત બનીને અનંત જીવનને સુખમય ગાળીએ એમાં આશ્ચર્ય નથી.

૧૩૫ આ વિશ્વના અસારપણાનો જેમને નિશ્ચય આરૂઢ છે તેમને કદીજ ભય શંકા નથી. તેવાઓ તરફથી પ્રસન્ન મુખમુદ્રા વડે સર્વ વ્યવહાર આવી પડે તે એક ગેડીદડાની રમતની માફક આનંદપૂર્વક કરવામાં આવે છે.

૧૩૬ તમારા કારણતત્વને આજ્ઞા કરતાં સઘળું સિદ્ધજ છે. કારણતત્વમાં કશુંજ અશકય નથી. આ કારણતત્વ અવ્યકત છે. પણ તમે તો તેથી પણ શ્રેષ્ટ ચિદ્દ ચૈતન્યમય વ્યક્ત છો માટે સમષ્ટિ સામ્રાજ્ય ઉપર સર્વ પ્રકારના હકજ છે. સર્વ સમયમાં શાંત ભાવનામય અખંડ રૂપેજ અનુભવશો. આપણા ઉપર કદીજ કોઈનું દબાણ નથી. આપણે સર્વોત્કૃષ્ટ સર્વોત્તમ સત્તારૂપજ હોવાથી અનંત અને અપાર સામર્થ્યના મહોદધિમાં નિમજ્જન કરતા પરમ પ્રસન્ન મૂર્તિને ધારણ કરી રાખવાની છે.

૧૩૭ સાક્ષાત વાગીશ્વરીના મંદીરરૂપ સત્પુરૂષનું હૃદય બ્રહ્મતત્વ વડે પ્રકાશતું સર્વત્ર બ્રહ્મભાવને જ્યાં ત્યાં જાગ્રત કરે છે. સત્પુરૂષનો આદર કરનાર અનાયાશે બ્રહ્મભાવને પામે છે.

૧૩૮ જે આશા આપણામાં સ્ફુરણ રૂપે પ્રકટયા કરે છે અને પ્રસન્નતા કે જે આપણા જન્મસિદ્ધ અધિકારની વસ્તુરૂપ છે તે બંને લઈ લેનાર માત્ર એક ભયજ છે. માટે તે ભયને દૂર કરનાર પ્રેમ—એમાં શ્રદ્ધા અને તે જેમણે જે સત્તાએ યોગ મેળવી આપ્યો છે તે અવશ્ય ક્ષેમ કરશેજ એ ભાવ સત્પુરૂષના સંગથી દ્રઢિભુત થાય છે. અને આશ્ચર્યકારક ક્ષેમ સહાયક બનવા લાગે છે. યથાર્થજ્ઞપ્તિ આપણામાં પ્રકટ થવાથી અસાધારણ બળ પ્રાપ્ત થએલું સમજવું. આપણો સંકલ્પ આપણા કાર્યમાં પૂર્ણ સાનુકૂલતા અને સામર્થ્યને સત્વર પ્રકટ કરશેજ તેથી અદક્ષતા અને મૂઢત્વ અદષ્ય થઈ જશે. શુદ્ધ સર્વોત્મ

ભાવરૂપ મતિ કોઈ કાળે ઢંકાવાની નથીજ. અનંત બળ અને ઐશ્વર્યનો મહોદધિ રેલમછેલ કરી મૂકશેજ. આપણી ભાવનાઓમાં શિથિલપણું એજ બાહ્ય દુર્બળતાની નીશાની સબળ ભાવનામાંજ અર્થસિદ્ધિ સમાયલી છે.

૧૩૯ કોઈ પણ વસ્તુનો વિચાર કરતાં તેનું સ્વરૂપ લક્ષમાં ન આવે એ બનેજ નહિ. વિચાર એ દૈવી કલ્પવૃક્ષ છે. સઘળું સુવિચાર વડેજ છે. અને જે ભાગ્યશાળી નરો નિરંતર સુવિચારમાંજ રમણ કરે છે એ અપાર ઉન્નતિના શિખરેજ વિરાજી રહે છે. તમારે સુવિચારના મહોદધિમાંજ હંમેશા રમણ કરવાની જરૂર છે. જેમ દુર્ગમાં બધીજ વસ્તુઓ અને સાહિત્યો હોય છે અને તેમાં વસનાર નિર્ભય રહે છે તેમ સુવિચાર પણ એક દુર્ગ—કીલ્લા સમાનજ છે.

૧૪૦ કોઇ પણ વ્યતિકરથી વૃત્તિમાં દૈન્ય નજ પ્રકટવા દેવું એજ સાચું હૃદયબળ છે. વિદ્યા અને તેના કાર્યોનાં વિહિત શુદ્ધ વિચાર સેવવાથીજ અંતરશક્તિ સર્વ શક્તિ સંપન્ન થાય છે. અને મલીન વિચાર વડેજ તુચ્છના બલહિનતા આદિ વિકારો આવે છે. માટે પૂર્ણત્વનાજ વિચારમાં રમણ કરશો. આપણા હૃદયમાંજ કલ્પવૃક્ષ રૂપ વસ્તુ છે. માટે જેવા આપણે વિચાર કરીશું તેવા થઈશું અને તેવુંજ આપણી પાસે આવશે. માટે વિચાર કરવામાંજ સાચી સાવધાનતાની જરૂર આપણે છે. કશા પણ વ્યતિકરથી વૃત્તિ દુર્બળ નજ થવા દઈ એજ નિશ્ચયને પોપતા રહો. મનને આનંદમાં રાખો. આનંદ-વિશુદ્ધ આનંદ વડે મનમાંથી એક દૈવી રસ ઝરે છે. તે આખા શરીરના અણુંઅણુંમાં જીવનને ભરી કાઢે છે. માટે શાંત સ્વસ્થ થાવ. અત્યંત શાંત અને આનંદ પૂર્ણ બનો. તમે તમારામાંથીજ બળ ઉપજાવી મસ્ત બનો.

૧૪૧ સબળ નિશ્ચયવડે આ વિશ્વમાં કશુંજ અશક્ય નથી સઘળું શક્ય અને ઇચ્છાનુસાર સબળ નિશ્ચયવડેજ થાય છે.

૧૪૨ જેમ ધર્મપ્રવર્તક મહાપુરૂષે મૈત્રી, કરૂણા, મુદિતા, અને ઉપેક્ષા એ ચાર ભાવનાને સિદ્ધ કરવી ઇષ્ટ છે. તેમ સ્ખલન થવું એ જીવ ધર્મ છે. અને દયા કરવી એ સેવ્યનો ધર્મ છે. અને સર્વના દોષને અલક્ષ કરી અનુગ્રહભાવ મન-વાણી અને કર્મથી પ્રવર્તાવવો એ બ્રહ્મવિદ્‌નો ધર્મ છે.

૧૪૩ હલકાં અને નીચ વૃતિનાં દ્રેષિ મનુષ્યોનો આજકાલ સુકાળ હોવાથી તે સજ્જનોને ગમે તેવું અશ્લીલ સંભળાવે તેમાં સજ્જનોને કંઇજ નથી. પ્રત્યેક પોતપોતાના સ્વભાવ અને કર્મ સત્તાના વેગને વશ રહી જગતમાં નિઃશંક યથેચ્છ વાણીને નિરંકુશ વહેવા દે છે. પણ કર્મ સત્તા કોઇનેજ ફળ આપ્યા સિવાય છોડતી નથી તેમ દુર્જન દુર્જનતાને ત્યજતા નથી. સ્વસ્વરૂપમાં અખંડ જાગ્રત રહેનારને અપાર સુખ કાયમ હોય છે.

૧૪૪ આપણે સત્ય સિવાય બીજું શું હોઇ શકીએ ? સાચું જ્ઞાન અંદરથીજ ઉભરાય છે. પુસ્તકો તો નિમિત્ત માત્ર છે. આપણે વ્યક્તિરૂપ અનંત છીએ અને આખા વિશ્વનો ભાર સહન કરી શકીએ તો આ તુચ્છ વ્યવહારભારની આપણને ગણના શી. આપણે અનંત શાંતિના મહાસાગર બની તેમાંજ તરતા રહીશું તો બધુંજ આપણા પ્રતિ આકર્ષાઇ આવશે.

૧૪૫ આપણે પૂર્ણત્વથી અને અપાર શાંતિથી અંતરમાં સ્થિર રહીશું તો ઘણું કાર્ય કરી શકીશું. આપણે જેવા આપણને ધારીશું તેવા અવશ્ય થઇશું. કોઇ પ્રકારથી શંકા, સંકોચ, કે દૈન્ય ત્રીકાળમાં છેજ નહિ એ દૈવી ભાવના કરતા રહી સુખ સમુદ્રમાં ઝીલશો.

૧૪૬ સંસારના વ્યતિકરોમાં શોક ભય અને દુઃખ તથા ક્ષણીક હર્ષ એ વિના અન્ય હોયજ નહિ પણ સાચા જીવન્મુક્ત પુરૂષની દ્રષ્ટિમાં તો નિરંતર સત્યરૂપી સૂર્યના પ્રકાશ વડે ત્રિલોકમાં પણ ક્યાંય અંધકારને જોતા નથી. પોતાના સત્ય સ્વરૂપના સાચા ભાન પૂર્વક જ્ઞાનવાળાને કદાપી શોક મોહ નડેજ નહિ. એવા પુરૂષોને બહારથી દેખાતાં ક્ષણીક દુઃખો તે એમના સ્વસ્વરૂપને અધિક પ્રકાશમાં લાવનાર છે. અને પ્રત્યેક અણુંના સ્વરૂપનો તથા તે તે વ્યક્તિ પ્રતિના સાચા ધર્મને વાસ્તવ મુક્ત પુરૂષો સમજે છે એવું અન્ય સમજી શકતા નથી આત્મા અમર, નિત્ય, મુક્ત, શાશ્વત અને આનંદ સ્વરૂપ હોવાથી જેમને મહાન પુણ્યાંશે એ ભાન જાગ્રત થયું છે, એવા પુણ્યશાળીને તો ક્ષણે ક્ષણે એ સ્મરણ વડે વૃત્તિમાં વિશ્વમાત્ર મૃગજળવત છે. એ ભાવ એવા મનુષ્યને નવીન ઉપજાવવા જેવો નથી. અનેક વાસનાઓ હોય છે તેમાં સ્થુલ, સુક્ષ્મ, કારણ, અને મહાકારણ પણ વાસના હોય છે તે ઉત્તરોત્તર ચઢતા ક્રમે તે તે કોટીવાળાને તે તે વાસનાના દગ્ધપણા માટે વા ક્ષીણતા માટે, વા ઉપેક્ષા માટે; કે બીજા અનેક કારણોથી કષ્ટમય પ્રસંગો દ્રષ્ટિગોચર થાય એમાં આશ્ચર્ય નથી.

૧૪૭ અનુભવકોટી એજ શ્રેષ્ઠ છે. પ્રત્યેક સમયનું કર્તવ્ય એ ખાસ લક્ષમાં રાખવા જેવું છે. એ ભજવી નથી જાણતા એ સામાન્ય મનુષ્ય છે અને એને બરાબર ભજવી જાણે છે એજ પુરૂષોત્તમ છે. માટે તમારી ગણના પુરૂષોત્તમમાં થાય એ પ્રકારનું વર્તન રાખશો.

૧૪૮ અત્યંત બળ અને શાંતિ આપણામાં છે માટે એ બંનેને ભેગાં કરી કાર્યમાં યોજાવું.

૧૪૯ શાંતિ અને બળને હૃદયમાં પૂર્ણ જોશથી જાગ્રત કરી અણું અણુંમાં બળને પ્રસરાવશો.

૧૫૦ હૃદયના ઉંડા ભાગમાં બળ અને શાંતિનું ભાન કરવું

૧૫૧ અનંત અપાર અનેક કષ્ટ આવે કે સુખ આવે પણ નિશ્ચય પૂર્ણ બળ અને પૂર્ણ શાંતિને કદીજ ભૂલવાની નથી. આત્મબળ વિના વિશ્વમાં અન્ય બળજ નથી.

૧૫૨ નવીન બળ ઉપજાવીને વૃત્તિમાં પૂર્ણ નવીન ઉત્સાહ પ્રકટાવીને ભવિષ્યમાં અને વર્તમાનનાં સર્વ કર્તવ્યો કરતાં પરમ પ્રસન્ન રહેવાનું છે. આપણે આપણાં કાર્યમાં ઉત્સાહ અને આનંદ ભૂલવાનાં નથી.

૧૫૩ સત્પુરૂષનો સંગ જગતમાં સર્વ કરવા સમર્થ છે. ઘણાં ઉગ્ર પુણ્યબળ વડે સત્પુરૂષનો સંગ મળે છે. એ જેને પ્રાપ્ત છે તેને સદા સર્વદા સંતોષજ છે.

૧૫૪ આત્મામાં અપાર શાંતિ, અપાર સામર્થ્ય, અનંત આયુ, વિજય આદિ અનંત છે. છતાં એ સામર્થ્ય પ્રતિ જેઓની દ્રષ્ટિ વળી નથી એજ કંગાલીયત ભોગવી તનમનની બાહ્ય સામાદુઃ અને વેઠે છે.

૧૫૫ વિદ્યા ફલવતી છે. સાચી જીવન વિદ્યાનું દિવ્ય વૃક્ષ તમારી પાસે છે છતાં શા માટે દુર્બળ થાવ છો?

૧૫૬ દ્રવ્યતો પ્રારબ્ધયોગ અનુકૂલ આવતાં અનાયાસ આવી મળે છે.

૧૫૭ જ્યાં ત્યાં સુખ શાંતિની વૃત્તિમાં કલ્પના કરતા અધિક અધિક સુખની ઉત્તમ પંક્તિમાં ચઢતા ક્રમે આવશો.

૧૫૮ મનુષ્યો શું રક્ષણ કરી શકે છે? પરમાત્મ સત્તાજ યોગ્ય સમયે યોગ્ય દ્વારથી યોગક્ષેમનું વહન કરે છે. બાકી મનુષ્યો તો વૃથા અભિમાન કરી નકામા આ મીથ્યા અંહને

પોષણ આપે છે. સાચું અંહ તો પરમતત્વમાં અભેદજ હોય છે. તેમાં ભળી જે જે કાર્યો કે સંકલ્પો અનાયાસ થાય છે તે સર્વ સત્યજ હોય છે. કશુંજ અશક્ય નથી. શાંતિ અને આનંદ એજ જ્ઞાનનું દ્વાર છે.

૧૫૯ જેની જેની જરૂર હોય તે સમયે સર્વ આવી મળશે. માટે સર્વ સમયમાં નિશ્ચિંતપણે આલ્હાદમાં ખામી ન આવે તેમ વિચરશો. આપાણું કર્તવ્ય મુખ્ય રીતે એ એકજ છે.

૧૬૦ કોઇને પણ વચન આપેલું હોય તો તે સત્ય કરવા આગ્રહજ સેવશો.

૧૬૧ જાણેલું સાંભળેલું, અભ્યાસ કરેલું એમાંથી જેટલું આપણે આચારમાં ઉતારી શક્યા એટલુંજ આપણું છે. ને તેજ ઉપયોગી છે. આચાર તરફ દ્રષ્ટિ રાખનારજ આગળ વધી શકે છે. આચારવડે આયુષ્ય આરોગ્ય, ઇપ્સિત વગેરે પ્રાપ્ત થાય છે.

૧૬૨ ઉચ્ચ ભાવના વડે જડ પદાર્થો પોતાના ગુણ ધર્મને બદલે છે. તથા તેમાં ચૈતન્ય પ્રતીત થાય છે. તો યોગ્ય ભાવના સચેતન મનુષ્યોના ગુણ ધર્મોને બદલી સાક્ષાત બ્રહ્મ-મય સર્વ સામર્થ્ય સંપન્ન બનાવે એમાં શંકા નથી. માટે સર્વોત્તમ ઉચ્ચ ભાવના ઉચ્ચાશય, ઉચ્ચ નિશ્ચય, ઉચ્ચ કર્તવ્યો અને ઉચ્ચાચાર વડે શોભો અને ઉચ્ચ ભૂમીના શિખરેજ સ્થિત થાઓ.

૧૬૩ જયાં ત્યાં દૈવી સત્તા છે. ત્યાં સર્વત્ર વિજય છે. આલ્હાદ આનંદ અને ઉત્સાહ એજ જ્ઞાનનું સાધન છે. માટે ગમે તેવા પ્રતિકૂલ કારણોના દર્શન વડે આલ્હાદને શમવા ન દેશો તોજ સાર્થકય ગણાશે.

૧૬૪ જેમ સૂર્ય ચંદ્રાદિ ગૃહો નિયતક્રમ વડે વિશ્વને પ્રકાશ અર્પી રહ્યા છે. તેમ તમે પણ નિયતક્રમ વડે પ્રાપ્ત કાર્યો કરતાં છતાં આલ્હાદને કાયમજ રાખશો. આજ જ્ઞાનનું મોટું પગથીયું છે.

૧૬૫ સંયમ એજ સર્વોત્તમ કળા છે. શરીર, ઇન્દ્રિય, મન, અને એથી ઉંડાણમાં જ્યાંથી આનંદનું ભાન થાય છે એજ આત્મામાં સંયમ. એજ એનું સ્થળ ત્યાંજ સર્વ છે. અને સર્વમાંજ તે છે માટે ત્યાં સ્થીર થઇને તમને પરમતત્વથી અભેદપણે જોશો.

૧૬૬ શબ્દોમાં ગુપ્તપણે વિદ્યુત રહેલું છે. ને તે અસર કરે છે. સર્વોત્તમ ભાવના કરતાં સર્વોત્તમ વિચારના શિખરે રહેશો અને સર્વોત્તમ વિશુદ્ધ આચારને આચરી અન્યના નિ-દર્શનરૂપ થશો.

૧૬૭ પ્રારબ્ધ એ શું છે ? આપણાજ કર્મનું ફળ. જેવાં આપણાં કર્મ તેવું આપણું પ્રારબ્ધ રચાય છે.

૧૬૮ અનંત અપાર સ્વરૂપમાંજ સર્વ છે. અને મન નામના રાક્ષસને જીતીને શાંતિમાં વિહરતા થશો તો તેથી બહુ આનંદ થશે.

૧૬૯ ॥ विद्यांचा विद्यांच यस्त द्वेदोभयं सह ॥
अविद्याया मृत्युं तीर्त्वा विद्याया मृतमश्नते ॥

આ ઇશોપનિષતના ૧૧માં મંત્રમાં કહ્યા પ્રમાણે જે ઉપાસના અને કર્મ એ બંનેને સાથે ઉપાસે છે તે કર્મ વડે મૃત્યુને તરીને ઉપાસના વડે અમૃતને પામેછે.

૧૭૦ ॥ न वद्वारे पुरेदेही हंसो लोलाय ते बही ॥
॥ वसी सर्वस्य लोकस्य स्थावरस्य चरस्यच ॥

આ શ્રુતિ વાક્યમાં આ નવદ્વારવાળાં ઘટરૂપ શરીરમાં ચિદ્ શક્તિરૂપ ભગવતિના અંશભૂત જીવરૂપ દીપક અંદર પુરાયલા હંશની પેઠે સર્વોત્તમ ભાવ સિદ્ધ કરવા રશ્મિદ્વારા બાહ્યકરણોથી ઝળકે છે. તે દીપક વસ્તુતઃ સ્વયંપ્રકાશ છે. અને સ્થાવર જંગમ જગતનો પ્રકાશક અને નિયામક છે. તે ચૈતન્ય દીપકની એક શીખા બ્રહ્મરંધ્રપ્રતિ ઉર્ધ્વગતિ કરે છે. અને તે શુભ છે. બીજી શીખા તિરકસ વહે છે. અને હૃદયાદિનું પ્રદ્યોતન કરી જીવન નિર્વાહ કરેછે. અને તે રક્ત વર્ણની છે. ત્રીજી શીખા અધોગામીછે અને તે પ્રજનનાદિ ક્રિયા દ્વારા વિષયાનંદને પ્રકટ કરે છે. અને તે સ્યામ છે.

આ પ્રમાણે બ્રહ્માનંદરૂપ જ્યોતિ, નિજાનંદરૂપ મોદન, અને વિષયાનંદરૂપ લોકપ્રસિદ્ધ આનંદ, એવા ત્રિવર્ણાત્માક ત્રિપુરાભગવતીનું દિવ્ય તેજોમય સ્વરૂપ શિવતત્વ સાથે સંયુક્ત થઈ આ વિશ્વરૂપ નાટકને ભજવે છે. એમની કૃપાવડે જેમ બાજીગરનો જંબુરો નાટક જોતાં મોહ પામતો નથી તેમ સાધુ પુરૂષને તો ક્યાંય કશા જગતના વ્યતિકરમાં મોહ થતોજ નથી અને કેવળ ચિન્મય સર્વોત્તમ ભાવ જ્યાં ત્યાં ખીલી રહેલો જણાય છે.

૧૭૧ વિશ્વના વિધવિધ કષ્ટોથી હેરાન થએલા મુસાફર! શાંત થાઓ. પુનઃપુનઃ શાંત થાઓ. હૃદયમાં શાંત થઈ ઉતરો તેનાથી તમારાં સઘળાં કષ્ટો દૂર થશે..

૧૭૨ હું સુખ સ્વરૂપ છું. હું ચિતસ્વરૂપ છું. હું આનંદ સ્વરૂપ છું. એ પ્રકારની ભાવના હૃદય પ્રદેશમાં કરવાથી આપણે સત્ ચિત્ આનંદ સ્વરૂપ થઈએ છીએ.

૧૭૩ આપણું રક્ષણ કરનાર હજાર હાથવાળા કરૂણા સિંધુ પરમાત્મા છે. અને તે સકળ સૃષ્ટિમાં વ્યાપ્ત છે તો પછી આપણને રક્ષણ વિનાના શા માટે માનવા?

૧૭૪ તમે તમારા કામમાં વિશ્વાસ રાખો, અશ્રદ્ધાપણું એ હૃદયને દુર્બળ કરે છે.

૧૭૫ એક દીપકે પૂછ્યું કે પ્રકાશને મારે ક્યાં શોધવો? મનુષ્યો પણ તેમજ પૂછે છે. દીપક પોતેજ પ્રકાશ સ્વરૂપ છે. ત્યારે તેણે પ્રકાશને ક્યાં શોધવો ? મનુષ્ય પોતેજ સુખ સ્વરૂપ છે ત્યારે તેણે સુખને ક્યાં શોધવું ? અન્ય ક્યાંહિ નહિ પણ પોતાનામાંજ અને તેથીજ કહેવામાં અવ્યું છે કે

Know Thy Self.

તારા સ્વરૂપનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કર.

સમાપ્ત.

આ પુસ્તકના વાંચન પછી તેના વિચારો તમને ઉપયોગી જણાય તો તમારા સંબંધી અને મિત્ર વર્ગમાં તેનો ફેલાવો કરી પુણ્યશાળી થશો વિદ્યાદાન એ સર્વોપરી દાન છે તેથી આ પુસ્તકનો ફેલાવો કરવા ઇચ્છનાર સદ્‌ગૃહસ્થને ખાસ કિફાયત ભાવે આપવામાં આવશે.

વ્યવસ્થાપક ચંદ્રપ્રકાશ સુરત.

ચંદ્રપ્રકાશ ઑફીસ સુરત તરફથી
પ્રકટ થએલાં પુસ્તકોનું

સૂચીપત્ર.

પ્રભુશંકર નરભેરામ વ્યાસ તંત્રી ચંદ્રપ્રકાશ
તરફથી લખાયેલાં પુસ્તકો.

મૂલ્યવાન રત્નો.

વિપત્તિ અથવા બીજાજ કોઈ એવા કારણથી મનુષ્ય જ્યારે નિરાશાના સમુદ્રમાં ડૂબકાં ખાય છે ત્યારે તે વખતમાં તેવા મનુષ્યોને ઉત્સાહ આપનાર અને જીવનની મહત્તા સમજાવનાર આ લઘુ પુસ્તક એક નાવ સમાન છે. ગમે તેવી ઉદાસીનતામાં પણ તે પ્રસન્ન રહેવાનું શિખવે છે. મૂલ્ય અર્ધો આનો. પોષ્ટેજ અર્ધો આનો. સામટી રૂપૈયા એકની ચાળીશ.

સદ્બોધ સ્તવન માળા.

આ લઘુ પુસ્તકમાં અમારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થતાં ચંદ્રપ્રકાશ માસિકપત્રના અંકોમાં પ્રસિદ્ધ થઈ ગએલાં, જ્ઞાન તત્વવિચાર અનુભવ વૈરાગ્ય આદિ વિષયો ઉપર લખાયલાં લોકપ્રિય પદ્યો માંથી ખાસ ચુંટી કાઢેલા પદ્યોનો સમાવેશ કર્યો છે, મૂલ્ય આના બે પોષ્ટેજ ૦—૦—૬

કાવ્ય–કુસુમ.

જ્ઞાન તત્વવિચાર, અનુભવ તથા ભક્તિરસથી સંપૂર્ણ ભરેલાં ઉત્તમોત્તમ પદ્યોનો સંગ્રહ આ પુસ્તકમાં આપવામાં આવ્યો છે. વળી આધુનીક નાટકોના પ્રસિદ્ધ ગાયનો રાહમાં તે બનાવેલાં છે. નાટકના વિલાસપ્રિય શૃગારી ગાયનો ગાવાથી જ્યારે નઠારી અસર થવાનો પ્રસંગ આવે છે ત્યારે આ પુસ્તકમાં આવેલા પદ્યને ગાવાથી વૃત્તિ શાંતિ સરિતમાં ઝબકોળાઈ રહે છે. ઉછરતા યુવકોના હાથમાં મૂકવા લાયક આ પુસ્તક સર્વ રીતે શ્રેષ્ઠ છે. કેમકે તેમાં આવેલા પદ્યોને શાંતિપૂર્વક ગાવાથી મનના સઘળા વિકારી અને પ્રતિકૂળ ભાવો સમી જાય છે. પુસ્તકને બહારની તેમજ અંદરથી સુંદર રીતે છપાવી શોભામાં ખાસ વૃદ્ધિ કરી છે, મૂલ્ય આના આઠ પોષ્ટેજ ૦–૧–૦ જુદું.

પ્રાણાયામ–ભાગ ૧ લો.

આ પુસ્તક પ્રાણાયામ સંબંધી સઘળી માહિતી આપે છે સરળમાં સરળ અને એક ન્હાનું બાળક પણ સમજી શકે તેવી તેની સહેલી ભાષા છે. તેથીજ ટુંક વખતમાં સર્વ સ્થળે લોકપ્રિયતાને પામ્યું છે. યોગવિદ્યા પ્રાણાયામ એ શું છે તથા તેને કરવાથી શા લાભ પ્રાપ્ત થાય છે. પ્રાણ અને જીવનનો સંબંધ. પ્રાણાયામ સંબંધી આપણા ઋષિ મુનિઓ અને પશ્ચિમના વિદ્વાનોના અભિપ્રાયો. પ્રાણ સંબંધી અધિક માહિતી. પ્રાણાયામ કોનાથી થઈ શકે છે. સ્ત્રીઓને તે કરવાનો અધિકાર છે કે નહિ. પ્રાણાયામનું પ્રથમ અંગ. પ્રાણાયામથી

જીવનને શી રીતે વધારવું તથા થએલા વ્યાધિને શી રીતે મટાડવા. આસન, યથાર્થ શ્વસનક્રિયા શરીરમાં રહેલા સાત ચક્રો, લોમવિલોમ પ્રાણાયામ, મુખ્ય આઠ પ્રાણાયામ. અને તે કેવી રીતે કરવા. વીગેરે બીજી સેંકડો ઉપયોગની બાબતોનો તેમાં સમાવેશ કર્યો છે.

લગભગ અઢીસેં પૃષ્ઠના ચિત્રવાળા આ પુસ્તકની કિંમત માત્ર આના આઠ–તેનો સર્વ કોઈ એક સરખી રીતે લાભ લઈ શકે તે અર્થેજ રાખવામાં આવીછે. પોષ્ટેજ આનો એક જુદું.

શ્રી શ્રેયઃ સુધાકર.

પ્રેરક શ્રીયુત દુર્ગેશ્વર નટવરજી ત્રીવેદિ બી એ. હજુર ડેપ્યુટી કલેક્ટર સુરત.

આ પુસ્તકમાં શ્રી શ્રેયઃસાધક અધિકારી વર્ગના અગ્રગણ્ય સ્ત્રી પુરૂષો શ્રી–નૃસિંહાચાર્યજી શ્રીમદ્ ઉપેન્દ્રાચાર્ય શ્રીમાન્ છોટાલાલ માસ્તર, શ્રીયુત કણિયા, શ્રીયુત સંઘવી, શ્રીયુત કૌશિકરામ, વીગેરે તેમજ બીજા અન્ય સજ્જનોના તથા સ્ત્રીઓના બનાવેલા જ્ઞાન તત્વવિચાર અનુભવ ભક્તિ, વૈરાગ્ય વિગેરે વિષયો ઉપર લખેલા પદ્યોમાંથી ખાસ ચુંટી કાઢેલાં અસરકારક પદ્યોનો સમાવેશ કર્યો છે. વળી પુસ્તકની શરૂવાતમાં શ્રીયુત દુર્ગેશ્વરભાઇનો લખેલો **જીવનોદ્દેશ** નામનો બોધક અને હૃદયગંમ લેખ ખાસ વાંચવા વિચારવા યોગ્ય છે. ૨૫૦) પૃષ્ટના પાકાં પૂંઠાં અને સોનેરી નામ સાથે બે છબીઓ સહિતના આ પુસ્તકનું મૂલ્ય રૂપૈયો એક રાખવામાં આવ્યું છે. પોષ્ટેજ આના બે જુદા.

સ્વાર્થ અને પરમાર્થ.

અધ્યાત્મિકમાર્ગપ્રકાશ.

આ એક અધ્યાત્મવિદ્યાના અભ્યાસીઓને સીધો અને સરળ રસ્તો બતાવનાર પુસ્તક છે. વળી આ પુસ્તકની ઉપજ ખર્ચ જતાં બાકી વધે તે સુરત પાસે આવેલા અડાજણ ગામના હાટકેશ્વર મહાદેવના દેવાલયની મરામતના ખર્ચમાં જવાની છે અને તેથી સર્વ ધર્મ પ્રેમી સજ્જનના ઉત્તેજનને પાત્રછે. મૂલ્ય આના આઠ પોષ્ટેજ ૦—૧—૦

મુક્તિ મણિમાળા.

આ નામનું ઉપયોગિ પુસ્તક માત્ર અર્ધા આનાની ટીકીટ પોસ્ટેજ માટે મોકલનારને મફત મળે છે.

ચિત્તોડપર ચ્હડાઈ.

ઐતિહાસિક નવલકથાઓમાં આદર્શરૂપ છે. રજપુત વીરાંગનાઓનું શૌર્ય, તેમના પરાક્રમો, રણશૂરા રજપૂતોની શૂરતા, નિમકહલાલ નોકરોની ફરજ, રૂમી મુસ્તફાના કાવાદાવા, પ્રેમાધીન યુસફખાં વિગેરે વિષયોથી ભરપૂર. જો વીરરસ, શૃંગારરસ, કરૂણારસ, કે હાસ્યરસની નવલકથા વાંચવાનો શોખ હોય તો આ નવલકથાને જરૂર એક વખત વાંચશો. ચિત્તોડના કિલ્લા સંબંધીનો સંપૂર્ણ ઇતિહાસ જાણવો હોય તો તે આ નવલકથામાં સવિસ્તર રૂપે છે. પૃષ્ટ સંખ્યા લગભગ ૨૫૦ કિંમત એક રૂપિયો. પોષ્ટેજ. ૦—૧—૦

ગૃહસ્થાશ્રમ

ગૃહસ્થાશ્રમ સંબંધી સંપૂર્ણ માહિતી આપનાર સ્ત્રી પુરૂષ અને બાળક એ સર્વના હાથમાં એક સરખી રીતે મૂકવા લાયક પુસ્તક ઘણાં શોધે છે, તેમની જીજ્ઞાસા આ પુસ્તક પૂર્ણ કરશે. તેમાં ગૃહસંસારને સુધારવાના બની શકે તેવા સરળ અને સાચા ઉપાયોનું વર્ણન સર્વોત્તમ વાર્તાઓ અને નિબંધોદ્વારા આપવામાં આવ્યું છે. થોડાજ સમયમાં તેની એક હજાર ઉપરાંત નકલો ખપી ગઈ છે. અને હજી નિત્ય ખપતી જાય છે. દરેક ગૃહમાં રાખવા લાયક આના જેવું ઉપયોગી બીજું પુસ્તક તમને ભાગ્યેજ મળશે તેની એકજ પ્રત મંગાવ્યાથી તેની ખાત્રી થશે. સુંદર છાપ, પાકું પુઠું પૃષ્ઠ ૩૫૦. ફોર્મ ૨૫ ના ચિત્રો સહિતના આ પુસ્તકનું મૂલ્ય ફક્ત સવા રૂપિઓ રાખવામાં આવ્યું છે. પોષ્ટેજ ૦–૨–૦

પ્રાણચિકિત્સા

સોનાની ખાણ જેવા કિમતી અને ગુપ્તભેદો જાણવા હોય, દુઃખી અને નિર્બળ ન રહેવું હોય, તો પ્રાણચિકિત્સા મંગાવો લોકપ્રિય પુસ્તક પ્રાણાયામના અનુસંધાન ૩૫ રાજયોગની ગુપ્ત ક્રિયાઓને દર્શાવનાર ઉપયોગી પુસ્તક મૂલ્ય આના ત્રણ પોષ્ટેજ સાથે.

રૂદ્રાક્ષજાબાલોપનિષદ્

રૂદ્રાક્ષ કેવા પહેરવા તેને પહેરવાથી કેવું ફળ થાય છે. રૂદ્રાક્ષની ઉત્પત્તિ તેની પરિક્ષા વગેરે અનેક બાબતોથી ભરપુર પુસ્તક. આ પુસ્તકમાં આડકતરી રીતે આપણા શાસ્ત્રમાં લખેલી કેટલીક ક્રિયાઓના અર્થ બહુ સરળ રીતે સમજાવ્યા છે. મૂલ્ય ૭ આના પોષ્ટેજ ૦–૦–૬

સમગ્ર ધર્મ અને વેદાંત શાસ્ત્રના સર્વોત્તમ સંગ્રહરૂપ અત્યુત્તમ ગ્રંથ.

સૂતસંહિતા.

ચંદ્રપ્રકાશ ઓફિસ તરફથી બહાર પડેલાં તમામ પુસ્તકોમાં આ પુસ્તક પ્રથમ પદે વિરાજવા યોગ્ય છે. વેદાંત, ધર્મ, તત્વવિચાર, જ્ઞાન, ભક્તિ, વગેરેના સાધનો તથા તેના પ્રકારોનું તેમાં યુક્તિ, પ્રયુક્તિથી એવી સરસ રીતે વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે કે તે વાંચતા અંતઃકરણમાં ખરા રહસ્યનું ભાન થઇ સાચી પ્રસન્નતા પ્રકટેછે. મનુષ્યોને જ્ઞાતવ્ય, પ્રાપ્તવ્ય અને કર્તવ્યની દિશાનું ભાન કરાવનાર પુસ્તકો આજના સમયમાં અનંત છે.અને તે સર્વ વાંચતાં થાકી જવાય છે. આ પુસ્તક બધાના સાર રૂપ છે. તેના એકનાજ વાંચનથી જાણવાનું અને પ્રાપ્ત કરવાનું સઘળું મળે છે. આ પુસ્તકનાં ચાર ખંડ છે. ૧ શિવ માહાત્મ્ય ખંડ, ૨ જ્ઞાનયોગ ખંડ, ૩ મુક્તિખંડ, ૪ યજ્ઞ વૈભવ ખંડ. આ ચાર ખંડ થઇને તેમાં અનેક બાબતો આવી જાય છે. રાજયોગ સંબંધી પ્રાણાયામ ધ્યાન ધારણા આસન વિગેરેની બાબતો પણ તેમાં સંપૂર્ણ વિસ્તારથી આવી છે. ટુંકમાં એવી કોઇ બાબત નથી કે જે આ પુસ્તકમાં રહી જવા પામી હોય. ડેમી આઠ પેજી લગભગ પચાશ ઉપરાંત ફોર્મના આ પાકા પૂંઠાના પુસ્તકની કિંમત ફક્ત રૂા. બે રાખવામાં આવી છે. પોષ્ટેજ આના ચાર જુદા.

ચંદ્રપ્રકાશ ઓફીસ સુરત.

ચાંદી અને પરમાનાં દરદીઓ!

સાંભળો.

વીદ્વાન વૈદો અને અનુભવી તબીબો જણાવે છે કે ઉપદંશ અને ગરમીનો ચેપી રોગ નાબુદ થતોજ નથી અને તેને લીધે બગડેલું લોહી, સાફ કરવામાં નથી આવતું તો તે દુષ્ટ કર્મનું ફળ તેની બૈરી અને નીર્દોષ બચ્ચાંઓને પણ ભોગવવું પડે છે. ઉપરાંત નાસુર, ભગંદર, હરસ, કંઠમાળ, નાકનું બેસી જવું, હાથપગનાં તળીઆમાં કાળા ડાઘ પડવા વીગેરે અનેક દુષ્ટ રોગનાં ભોગ પણ થવું પડે છે. પરંતુ "નામ તેનો નાશ હોવોજ જોઇએ" એ વાકયપર જો આપને શ્રદ્ધા હોય તો

"પંડયાનું આયોડાઇઝડ મીક્ષચર" નાં સેવન નો ચાંપતો ઇલાજ તરતનાં અગર જુનાં જડ ઘાલી બેઠેલા તે દુષ્ટ, ચેપ, અને ઝેરી રોગનાં પંજામાંથી સદાને માટે દુઃખ મુક્ત કરશેજ બાટલીની કીમત રૂ ૨–૦–૦ પોસ્ટેજ જુદું. મળવાનું ઠેકાણું.

દરેક દવાવાળા પાસેથી અગર નીચેને ને શીરનામે લખવાથી પણ મળી શકશે (વીશેષ માહીતી માટે કેટલૉગ વાંચવું)

પી. એમ પંડયા.

(૧) ૨૧૧–૧૩. જુના મોદીખાના. કોટ

મુંબઇ

સંજીવનામૃત ગોળીઓ.

સંજીવનામૃત ગોળીઓ, ભવજીવ સેવ સદાય.
સંસારીઓ સુખ ભોગવવા, અમુલ્ય એહ ઉપાય.

આ ગોળીઓના સેવનથી પાચન શક્તિ સુધરી દસ્ત સાફ આવે છે. ચેહેરાની ફીકાશ દૂર થઇ શરીરમાં લાલી આવે છે. શરીરમાં લોહી તથા વીર્યનો પૂરતો જથો વધારી ગ્યાન તંતુઓને મજબુત કરી આખા શરીરને સંપૂર્ણ તાકાત આપે છે, ગમે તે કારણથી પ્રાપ્ત થએલી નામર્દીનો નાશ કરી પરીપૂર્ણ મર્દાઇ લાવે છે.

કિંમત ગોળી ૪૦ ની ડબી ૧ નો રૂા. એક.

ગુપ્ત ભાગની નસોની કમજોરી મટાડવા માટે, તનુ પ્રદિપ્ત તેલ, કિંમત શીશી ૧ નો રૂા. ૧ એક.

તાવની ગોળીઓ.

ટાઢીઆ અને ગરમ તાવને માટે આ ગોળીઓ ઘણીજ અકસીર છે. અને તે હિંદુસ્તાનની હવાને અનુકુળ પડતી કદીપણ ખાલી નહી જાય તેવો ઉપાય છે. માટે એક વખત— વાપરી ખાત્રી કરવા ખાસ ભલામણ છે.

કિંમત ગોળા ૪૦ ની ડબી ૧ નો રૂા. ૧ એક.

મફત અમુલ્ય ભેટ તદ્દન મફત.

વૈધ સંજીવનામૃત સરોજ.

આ નામનું સર્વોપયોગી પુસ્તક એક પોસ્ટ કાર્ડપર પોતાનું નામ ઠામ લખનારને મફત મોકલવામાં આવે છે.

બહાર ગામ માટે એજંટો જોઇએ છીએ

દવા મંગાવનારાએ દવાની કીંમતના પૈસા મનીઓડરથી અગાઉ મોકલી આપવા મેહેરબાની કરવી.

વૈદ્ય શા. શીવજી જેઠાભાઇ.
માલેક સંજીવનામૃત ઔષધાલય.
હેડઓફીસ માંડવી બંદર કચ્છ.

"આંતકનિગ્રહ ઔષધાલયનાં

અમૃતતુલ્ય ઔષધો.

પ્રખ્યાત **આંતકનિગ્રહ** ઔષધાલયનાં અમૃતતુલ્ય ઔષધોએ પોતાના ચમત્કારિકપણાથી આખી દુનિયામાં મોહોટી ફતેહ તેમજ નામના મેળવી છે એમ જાહેર કરતાં અમોને જરા પણ સંકોચ થતો નથી. કારણકે આજ સુધીમાં તેને માટે લાખો સર્ટિફીકેટો મળ્યાં છે અને મળતાંજ રહ્યાં છે.

ઔષધ.	ગુણ.	કિંમત.
૧ સહસ્રપુટી અભ્રક ભસ્મ.	ક્ષય મટાડે—કૌવત આપે.	તો. ૧ રૂ. ૫૦-૦-૦
૨ શુદ્ધમોતીનો સુરમો.	આંખનાં બધાં દરદો મટાડે.	,, ,, ,, ૨૪ ૦·
૩ ઉત્તમ લોહ ભસ્મ.	લોહી સુધારે.	,, ,, ,, ૫– –૦
૪ અમૃતાવર્ણુપાક.	પુષ્ટિ અને તેજ આપે.	ડબા ૧ રૂ. ૨–૦–૦
૫ **આંતકનિગ્રહ ગોળીઓ**	ધાતુને સુધારે વધારે	ડ. ૧ રૂ. ૧–૦–૦
૬ શુદ્ધ મોતીનો કાળો સુરમો	આંખની ઝાંખ મટાડે.	તો. ૧ રૂ. ૧–૮–૦
૭ શુદ્ધ મોતીનો ધોળો સુરમો.	,,	,, ,, ,, ૨–૦–૦
૮ નેત્રાનંદમંદાર.	ફુલું પડળ મટાડે.	,, ૦ા ,, ૧–૦–૦
૯ કાસાંતક.	ઉધરસ મટાડે.	ડબી રૂ. ૧–૮–૦
૧૦ જ્વરાંતક.	તાવને મટાડે.	,, ,, ,, ૧–૦–૦
૧૧ બાળમિત્ર.	બાળકોને હૃષ્ટ પુષ્ટ કરે	,, ,, ,, ૧–૦–૦

આ દવાઓની વધારે વિગત તથા આવીજ ચમત્કારિક બીજી ઘણી દવાઓની વિગત જાણવાને માટે અમારૂં પ્રાઇસ લિસ્ટ મંગાવીને વાંચો.

વૈદ્યશાસ્ત્રી મણીશંકર ગોવિંદજી,

માલેક—**આતંકનિગ્રહ ઔષધાલય,**

જામનગર—કાઠિયાવાડ.

હિંદુ અનાથ આશ્રમ

નડીઆદમાં.

તમામ હિંદુ કોમના અનાથ બાળકો, :

સાધનહીન વીધવાઓને પોષણ આપી :

બનાવવામાં આવે છે.

માટે,

અન્ન, વસ્ત્ર, વાસણ, પુસ્તકો, અને ઘરમાં

જોઇતી દરેક ચીજના દાનની જરૂરીયાત છે.

દયા લાવી લખો—

મંત્રી, હિંદુ અનાથ આશ્રમ

નડીઆદ.